

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Dominica 21. Parabola debitoris decem millium talentorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

vocari possunt, sive ad verba Christi Domini quaerentis à cæco, Num credat in filium Dei; Sive ad hujus cæci verba dicentis, Credo Domino. Certe hoc pauci verè possint respondere, unde est illa hic in primis opportuna Veritas:

Nullus est Christianus qui non credat Christum esse filium Dei: & vix est ullus Christianus qui hoc verè credat
In 3. parte, Die 6. Augusti.

DOMINICA XXI. POST PENTECOSTEN.

DE PARABOLA DEBITORIS DECEM MILLIUM TALENTORUM. AD CONDONANDAS MUTUAS INJURIAS.

Sic Pater meus cælestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Matth. 18.

VERITAS PRACTICA

Quidquid profers ne parcas aliis, contra te profers ne parcat tibi Deus.

RATIO EST, Quia quidquid profers, vel injustum & falsum est, vel justum & verum tibi videtur.

Sed si falsum est, aperit contra te est: aut si justum videtur, illud ipsum habet Deus quod contra te proferas.

Ergo quidquid profers ne parcas aliis, contra te profere ne parcat tibi Deus; ne proinde potius sciendum est, & quidquid contra charitatem exhibendam offertur, comprimendum.

I. PUNCTUM.

ASSIMILATVM est regnum caelorum homini Regi qui voluit rationem ponere cum servis suis, & oblatu est ei unus qui debebat ei decem millia talenta. Vide

quæ plura in sa. ro habentur textu de illa parabola hodierni Evangelii, cujus scopus & finis est ut intelligamus Deum simili prorsus modo se erga nos habiturum, quo nos erga proximos gesserimus circa injuriarum condonationem. Quo de argumento jam supra multoties actum est; Nunc quia solent semper in particulari casu

Hayneusius Pars quarta.

qui nos attingit, obrepere rationes quas proferrimus ne parcamus aliis, contra est firmiter obfistendum, arque illud quod proposita veritate asseritur diligenter expendendum. *Quidquid profers ne parcas aliis, contra te profers ne parcas tibi Deus.* Quidquid enim illud sit, vel falsum est & injustum, vel verum & justum tibi videtur.

Inter hæc duo, non datur medium, nisi forte dicas cum impiis, *Sit fortitudo nostra lex justitia?* Quasi diceret te hic non spectare quid sit falsum aut verum, quid justum aut injustum; sed hoc unum quod de inimicis placet ulcisci, vel quia displicet accepisse injuriam, nunc quantum possis, velis eam refectre. At nonne hoc qui audent dicere, tam manifestè dicuntur errare, ut à sua etiam malicia dicantur excecari. *Nec ibid,* objicias posse aliquid partim esse injustum & partim justum, nam malum ex quovis defectu est: & si qua parte justum lædatur, tota ruit justitia, *Qua enim participatio justitiæ cum iniquitate? Aut qua societas lucis ad tenebras? Re. 2. Cor. 6.* sponde Apostolo, vel acquiesce.

II. PUNCTUM.

SED si falsum est illud quod profers ne parcas proximo tam aperit contra te profers, quam manifestum est quod sic falso injustè proximum vexans, tu divinam in te justitiam provocas, juxta illud Scripturæ frequentissimum:

ff. 93. **num** : Et reddet illis (Deus iniquitatem ipsorum : & in malitia eorum disperdet eos : disperdet illos Dominus Deus noster. Nonne hoc est contra te agere, sic te disperdendum proferre ? Nonne neganda est profusus divina justitia, vel hæc tibi valde formidanda ?

ff. 43. Quod si justa tibi videntur quæ contra proximum proferes ne illi parcas : hæc ipsa tantò justius contra te proferet Deus ne tibi parcat, quantò tua tibi magis justa videbuntur. Quid enim ais ? Quid legitime quereris ? Quid justè contra deprecis ? *Reduc me in memoriam,* ait ipse Deus, & *judicemur simul* : Narra si quid habes, ut justificeris. Dices videlicet injuriam tibi gravem illatam ! Tuam ab indigno læsam esse dignitatem ! Tuam ab ingrato proculcatham beneficentiam ! Multam esse lædenti hominis, à te læso distantiam ! Jam sæpè plures illi condonatas injurias ! In abusum verti nimiarum facilitatis usum.

Nonne hæc sunt & consimilia quæ tam justa tibi videntur ne illatas condones injurias : ut quasi te injustè putares agere si eas condonares ? At verò vide si hæc apud te valent nec parcas proximo quidquid peccarit, quantò magis apud Deum valere possint ne tibi peccatori parcat. Si hæc justè proferes contra proximum, vide quàm justius illa ipsa contra te proferat Deus.

ff. 1. Tu illatam tibi gravem dicis injuriam : At vel unum peccatum nonne est gravior Divinæ Majestatis injuria, quàm si vel omnes creaturæ simul essent ab uno læsæ, quantum graviter lædi possunt ? Quid denarius ad talentum ? Quid denarii centum ad decem talenta millia ? Quem te ipsum facis oppositum Deo ? Quæ tua dignitas ad Divinam à te offensam ? Aut quæ illius qui te offendit indignitas, ad tuam, humuncio vilissimè, si cum Deo compareris, indignitatem ? Beneficia collata comamoras quæ ingratus ille proculcavit qui te immeritò læsivus ! Tunc verò nihil à Deo te accepisse agnosces ? Nihilne creationis beneficium, nihil te demptionis, nihil conservationis & sexcenta tot alia quibus abundas existimabis, & quibus cum nihil præter offensam reddas, non te propterea diceres ingratum ? Non audis quòd ipsi audiant cæli, & quòd auribus terra percipiat ? *Quoniam Dominus locutus est : filios enutrivit & exaltavit, ipsi autem spreverunt me.* Dic verò quoties idem tibi remissum est crimen ? An si quater aut quinque satis esse putas remissam à te injuriam, nonne satis esse putabis cum tibi mil-

lies jam à Deo remissa fuerit ? Quod si vel fortè toties te non peccasse crederes, dic sodes an præsumas te non deinceps omnino peccaturum, vel an peccanti nolles tibi Deum parciturum, quoties ut parcat, petes ?

Denique quòd postremum proferes de abusu veniæ quæ quando frequentior est, insolentiores reddit adversarios tuos : nonne & tu ex illis es de quibus dicitur : *Etenim qui non proferitur cito contra malos sententia : absque timore ullo filii hominum perpetrant mala* ? Nonne in dies contra omnipotentem raboraris, ut est in libro Job ; & *adversus eum tam erecto collo & tam pingui cervicè curris armatus*, quàm si nondum ulla tibi data fuisset peccati venia ?

III. PUNCTUM.

PATET igitur evidenter quòd quidquid proferes ne parcas aliis, contra te proferes ne parcat tibi Deus ; Nam vel nullum est contra proximum, vel contra te valeat, necesse est. Cur enim contra illum nisi quia justum putas ? Cur idem verò non contra te, cum sit tantò id justius quantò te major Deus est ? Quòd si bonitatem ejus in pariendo cogitas, cur non eam imitaris ut sic ille tibi, sic tu parcas proximo ? Nonne hoc est bonitatem & justitiam ejus velle pervertere, si ne parcas proximo divinam æmuleris justitiam : tibi verò ut parcat Deus, divinam ejus interponas bonitatem ? Quid magis oppositum divinis institutis quibus erudimur, spectandam esse Dei benignitatem ut sic invicem benigni simus : timendam verò justitiam, quæ pati certè mensura quæ mens fuerimus alius, nobis remeuerit ?

Diligite, inquit, inimicos vestros : benefacite his qui oderunt vos ut filii Patri vestri qui in cælis est. Ex ceterum, *Estote invicem benigni, misericordes, donantes invicem sicut & Deus in Christo donavit vobis.* Donantes vobismet ipsi Coloss. 3. *quis adversus aliquem habet querelam, sicut & Dominus donavit vobis, ita & vos.* Si autem non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra. Sic & Pater meus celestis faciet vobis, si non remiseritis unicuique fratri suo de cordibus vestris. Iudicium enim sine misericordia illi qui non fecit misericordiam.

Quid crebrius in Scripturis ? Quid frequentius in sanctis Patribus ? Quid ad omnem posteritatis memoriam, exemplis comprobatum illustrioribus ? Tu tamen è converso, quasi no-

yum

vum velis recedere rebus statum, tu divina fre- tus iustitia, misericordiam proximo denegabis: & violata misericordia impunitatem ab ipsa te ja- ctabis obtentum misericordia? Quomodo ergo implebuntur Scripturae?

Ap̄t̄e autem ex multis, S. Augustinus: Porro in Ps̄. 34. tibi ea regula bonitatis praefixa est, ut imiteris bo- nitatem patris tui, qui facit Solem suum oriri su- per bonos & malos, & pluit super justos & inju- stos. Nuncquid enim tu habes inimicum, & Deus non habet? Tu quidem eum habes inimicum qui tecum creatus est: ille verò eum quem creavit. Inimicus ergo Dei malos & iniquos sepe in Scri- pturis legimus, & parcat eis ille qui non habet quod ei imputet inimicus, cui omnis inimicus in- gratus est: ab illo enim habet quidquid boni ha- bet. Ab ipso enim habet misericordiam, quidquid est, etiam unde tribulatur. Ad hoc enim tribula- tur ne superbiat: ad hoc tribulatur, ut humilius agnoscat excessum. Tu ergo inimico tuo quem in- tolerabiliter pateris quid praestitisti? Si ille eum habet inimicum qui ea tanta praestitit, & facit Solem suum oriri super bonos & malos, & pluit super justos & injustos: tu qui nec Solem potes o- riri facere, nec super terras pluere, unum aliquid servare amico non potes, ut sit tibi pax in terra homini bona voluntatis? Ergo quoniam hac tibi dilectionis regula figitur, ut imitans patrem, dili- gas inimicum: Diligite enim, inquit inimicos ve- stros: in hoc praecepto, quomodo exercetis si nul- lum inimicum pateretis.

Et non paucis interjectis: Cum aliquid tale patitur Christianus, non debet facile velus odio ire in eum, à quo patitur, & velle vultum vin- cere, sed convertere se ad orationem ne amittat dilectionem. Neque enim timendum est, ne ali- quid faciat homo inimicus. Quid enim facturus est? Multa mala diciturus, opprobria jaculaturus, in convitiis saviturus, Sed quid tibi? Cau- dete, inquit, & exultate, quoniam merces vestra magna est in caelis, ille in terra geminat convi- tia, tu in caelo lucra. Sed saviat amplius, possit & aliquid amplius, quid te securus: cui dictum est, Nolite timere eos qui corpus occidunt, ani- mam autem non possunt occidere? Quid est ergo timendum quando pateris inimicum? Ne constur- batur in te dilectio, quia diligis inimicum. Ete- nim inimicus ille homo caro & sanguis, quod vi- det in te, apposit. Alius autem inimicus occultus rector harum tenebrarum, quae tu pateris in car- ne & sanguine: alterum occultum tuum perit, thesaurum tuos interiores depraedari & vastare

mollitur. Duos ergo inimicos constitue tibi ante oculos, unum apertum, & alterum occultum. Apertum hominem, occultum diabolum. Homo ille, hoc est, quod tu secundum naturam huma- nam, secundum fidem autem & dilectionem non- dum quod tu, sed poteris esse quod tu. Cum ergo sint duo, unum vide, alterum intellige: unum di- lige, alterum carve. Namque & inimicus ille quem vides, hoc in te vult humiliare unde vin- citur. Verbi gratia, si divitiis tuis vincitur, pau- perem te vult facere: si honore tuo vincitur, humilem te vult facere: si viribus tuis vincitur, debilem te vult facere. Ea ergo attendit in te vel deicere vel auferre quibus vincitur, & ille oc- cultus inimicus, illud tibi vult tollere unde vin- citur. Homo enim hominem vincit humana fe- licitate, diabolus autem vincit inimici dilectio- ne. Quomodo ergo homo ambit auferre tibi & destruncare, aut avertere felicitatem, qua vincit- tur, sic & diabolus hominem vult vincere aufe- rendo unde vincitur. Sed cura in corde servare inimici dilectionem, qua diabolus vincit. Saviat homo quantum potest, auferat quicquid potest: si diligitur aperte savies, victus est occultè saviens.

Quae porro de hac materia desiderari possunt ubertus, subjecta tibi subministrabunt Verita- tes suis declaratae locis.

Inimici nostri magis prodesse possent odio quam profuissent obsequio.

In 1. parte, Die sanctorum Innocentium.

Injuriosum est Christo si nulli quidem velis inferre injuriam, nolis autem illatam ferre.

In 1. p. Die 16 Januarii, ad illas voces, Ecce agnus Dei.

Qui sibi innocenti factam injuriam ni- mis dolet, suae ipsae innocentiae inju- riam facit.

In 2. p. Fer. 2. Heb. 4. in Quadragesima.

Illustrior de inimicis palma est, mori pro eis ne moriantur, quam ipsi perditis triumphare.

In 2. p. Dominica Palmarum.

Esto appareant aliqua irascendi causa, multò tamen plures sunt validiores ne irascaris.

In 2. parte, Fer. 3. Heb. 3. post Pascha.

Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.

In 3. p. Fer. 6. Hebd. 3. Vide & Fer. 4. nec non Dominicam 5. sequentem ubi de ira & odio, &c.

Si naturæ humanæ durum est obedire Christi præcepto, longè est durius gratiæ, naturam humanam non obedire Christo.

In 3. p. Fer. 6. Hebd. 5. Vide & Feriam 3. præcedentem.

Sicut pauci dimittunt suis debitoribus, ita & paucis sua dimittuntur debita.

In 3. parte, Feria 6. Hebd. 6. Quæ hic plurimum opportuna, sicut & sequens.

Si semel sunt condonandæ injuriæ, sunt semper condonandæ.

Vel nullas unquam rectè voles condonate, vel semper omnes condonare voles.

In 4. p. Fer. 5. Hebd. 16.

Posset verò ex nonnullis Evangelii partibus excerpri quædam ad diversos ordibata fines & status, prout ipsa verborum quæ seliguntur significatio suggeret.

Assimilatum est Regnum cælorum homini Regi qui voluit rationem ponere cum servis suis.

VERITAS PRACTICA.

Qui ne forte terreatur, non cogitat reddendam rationem, magis terrenus est quia non illam cogitat.

In 3. p. Dominica 8. ubi & sequens habetur.

Qui se interrogat ante iudicium, interrogatus in iudicio facilius respondebit.

Ecc. 18.

Intra illud scilicet Sapientiæ: Ante iudicium interroga teipsum, & in conspectu Dei invenies propitiationem.

Et cum cepisset rationem ponere, oblatuſ est erunus qui debebat ei decem millia talenta.

VERITAS PRACTICA.

Malo peccati nullum par aliud malum.

In 3. p. in appendice admissiones cap. 13. fusè.

Cum autem non haberet unde redderet, iussit eum Dominus eius vundari, & uxorem eius, & filios, &c.

VERITAS PRACTICA.

Unde timorem minuis, inde magis tibi timendum est.

In 3. p. in eadem appendice cap. 8.

Procidens autem servus ille, orabat eum dicens: Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi.

VERITAS PRACTICA.

Divinæ debemus patientiæ, quod non extrema quæque patimur.

RATIO EST, Quia quæ sunt condigna nostris peccatis si non patimur, hoc Dei misericordis & patientis donum est, hoc divina debemus patientiæ.

Nisi enim patientiam habuisset in nos, statim atque commissum est peccatum, merebatur poenam: & punitum fuisset, sicut in rebellibus Angelis, & in multis aliis peccantibus qui in flagranti delicto perierunt. *Misericordia Domini Thren. 3. quia non sumus consumpti, quia non defecerunt miserationes eius.*

Sed sunt extrema quæque condigna peccatis nostris; Imo & infra condignum infernus est; id est, inferior & minor est poena quam sit vel una mortalis culpa: nullusque peccator est qui quod in libro Job dicitur, sibi suis in pœni: usurpare non debeat: peccavi & verè deliqui, & Job 2. ut eram dignus, non recipi. Vide in appendice missionum de peccato mortali.

Ergo

Ergo divina debemus patientia quod non extrema quaque patimur, quae si vel uni peccato debentur, quanto magis tam multis & tam gravibus quae peccasti, quantoque magis divinae te patientiae debitorem debes agnoscere?

144.

O quam verè dictum à Davide. *Misericors & miserator Dominus, patiens seu longanimis, & multum misericors, O quam præclare hoc ipsum à Divo Augustino sic enarratum: Nisi ille talis esset, de nobis repetitio, reparatio talis nulla esset. Attende ad teipsum, quid merebaris peccator? Contemptor Dei quid merebaris? Vide si occurrit tibi nisi poena, si occurrit tibi nisi supplicium. Vides ergo quid tibi debeatur, & quid dederit qui gratis dedit. Data est venia peccatori, datus est spiritus & spes justificationis, data est Charitas & dilectio, in qua omnia bona facias, & super hac dabit & vitam aeternam & Societatem Angelorum, Totum de misericordia. Merita tua nusquam jalet, quia & ipsa tua merita illius dona sunt. Et justitiam tuam exultabunt, misericors & miserator Dominus, qui fecisti omnia gratis, longanimis, quantos enim sustinet peccatores? Misericors & miserator Dominus, in his quibus veniam dedit, in his quibus non dedit adhuc, Longanimis, non damnas sed expectas, ipsa expectatione clamans, Convertimini ad me, & ego convertar ad vos. Et nimia longanimitate. Nolo, inquit, mortem impij tantum ut revertatur & vivat. Ille quidem longanimis, tu autem secundum duritiam cordis tui, & cor impenitens thesaurizas tibi iram in die ira & revelationis justi judicij Dei, qui reddet unicuique secundum opera sua. Non enim modo sic longanimis in sustinendo, ut nunquam justus in vindicando, Distribuit tempora, Vocat te nunc, exhortatur te nunc, expectat donec respicias & facias, & tu tardas? Magna ejus misericordia & in hoc quod diem vita tibi incertum fecit, ut nescias quando hinc emigrabis, & cum quodidie speras te aliquando convertas, & in hoc ejus magna misericordia, Caterum si statuisset diem, omnibus faceret abundare peccata de securitate. Dedit ergo spem veniam, ne desperando amplius pecces. Et spes & desperatio timenda est in peccatis, Videte vocem desperantis ad nungenda peccata, & quomodo utriusque vos occurrat providentia & misericordia Dei. Audi vocem desperantis, iam inquit, damnandus sum, quare non facio quicquid volo? Audi & vocem sperantis. Misericordia Domini magna est, quando me convertero dimittet mihi omnia, quare non facio quicquid volo? Desperat ut peccet, sperat ut peccet.*

Malae. 3.
Eze. 18.
33.

142.

143.

Vtrumque metuendum est utrumque periculosum. Vt à desperatione, ut à perversa spe. Virique huic periculo, & utriusque malo quomodo occurrit misericordia Dei? Quid dicis tu qui desperando volebas peccare? Iam damnandus sum, quare non facio quicquid volo? Audi Scripturam, Nolo mortem impij, tantum ut revertatur & vivat. Hac voce Dei reducitur in spe, sed timendus est alius laqueus, ne ipsa spe amplius peccet. Quid ergo & tu dicebas qui spe magis peccas? Quando me convertero, omnia mihi Deus dimittet, faciam quicquid volo. Audi & tu Scripturam, Non tardes converti ad Dominum, neque differas de die in diem: subitò enim veniet ira illius, & in tempore vindictae disperdet te. Noli ergo dicere cras me convertam, cras Deo placebo, & omnia hodierna & hesternae dimittuntur mihi. Verum quidem dicit, quia Deus conversioni tuae indulgentiam promissit, sed dilationi tuae diem crastinum non promissit.

Eze. 18.
& 33.

Eze. 33.

Ecl. 5.

2. Pet. 3.

Hec ad Verbum Divus Augustinus, quae paucis sanctus Petrus sic expresserat, Non tardat Dominus promissionem suam, sicut quidam existimant sed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire sed omnes ad poenitentiam reverti.

Quia verò revertendi modus inter alios, nobis est etiam patientia quam propterea Christus à nobis, sicut nos ab ipso, hic exigit: de hac virtute crebrius exercenda sermò est cogitandum, & id hunc finem quatuor non vulgaria proponuntur mória.

Primum est, quod cum peccator Divinam postulet patientiam, certè hoc æquum ab ipso simul postulat ut suam petenti Deo non denegat. Quid enim videri posset iniquius ut cum sibi quis patientem Deum oret, ipse Deo patiens esse nolit? Sustine sustentationes Dei, conjungere Deo & sustine.

Ecl. 2.

Secundum est, quod cum Divinam oret patientiam hac sibi constituta lege ut si Deus patiens fuerit, tunc ei reddat omnia; profectò suam simul pollicetur & addicit patientiam: neque enim poterit reddere omnia nisi perfectè patiens fuerit, quia huius defectu virtutis vix ulla est alia virtus, vix ullum bonum opus: aut quanta quæ fuerit cuiusvis patientia, tantum illius erit viri meritum, tantus illius operum valor, ut Scripturæ passim testantur: Secundum patientiam boni operis, ait Apostolus. Patientia perfectum opus habet, inquit alius, Et ipse Dominus, Fructum afferunt in patientia.

Rom. 2.
Iac. 1.
Luc. 8.

Tertium est, quod cum tantas sibi petat remitti poenas, quales extrema illæ sūt quæ peccatis de-

bentur. & quas re ipsa Deus penitenti remittit; quid tam grave patiendum potest occurrere quod non infinito intervallo sit minus & levius, & quod non libentissimè feras, tot alius redimendis supplicis? *Est qui multa redimat modico pretio* Nempe hic sapiens; ut è contra vā cordes illi qui timent pruina & irruet super illos nix. Vide in 2. parte, Dominica Sexagesimæ.

Quartum denique, quod est maximi faciendum, licet cum remissa culpa remittantur æternæ pœnæ, certum est tamen remanere quasdam subeundas temporales: quas inter, quæ spirituales pœnæ dicuntur, longè sunt graviore; qualis esset perpetua mentis ariditas, desolatio spiritus, scrupulorum anxietas, tentationum importunitas, denegatio quorundam auxiliorum, & similes pro gravitate culpæ remanentes, ut dictum est, etiam remissa culpa: *Peccatum meum contra me est semper*: Donec scilicet plenius ac plenius expietur, quod fieri potissimum potest per patientiam; cuius hoc est maximè proprium, ut sicut ignis aurum omnino purgat, & ab omni materia defœcatum reddit purum & probatum: ita patientem patientia perpurgat & suo quodam modo tam plenè ac perfectè absolvit ab his peccati reliquiis, ut non modo nihil supersit timendum quod alioquin timeri poterat, quin certa inde spes nascitur Divinæ aſ-

quam defuturæ protectionis. Sic evidenter Apostolus: *Gloriamur in tribulationibus*, scientes Rom. 5, quod tribulatio patientiam operatur: patientia autem probationem: probatio vero spem: spes autem non confundit.

Quod & illustri confirmatur exemplo illius cui cum dictum esset à Domino quod modicam *Ap. 5,* haberet virtutem; non erat fortè dignior præ aliis quem servaret Dominus in qua illi alij persecutione perirent: sed quia tamen præ illis patiens fuit, audi quid inde lucri tulerit, audi quid illi propterea Dominus: *Quoniam servasti Verbum patientia mea, & ego servabo te ab hora tentationis qua ventura est in orbem univ. verum, sentare habitantes in terra.* Nempe illa fuit Trajani persecutio quæ diu quidem non duravit, sed tam vehemens ac violenta fuit, ut multos à fide, metu tormentorum abduxerit, quos inter involutus iste jam esset, nisi patientiæ verbum servasset. O patientiæ meritum per quam ex futuro apokata factus est Christi Martyr!

Itaque sicut dices Deo, sic vicissim Deum audi tibi dicentem: *Patientiam habe in me & omnia reddam tibi.* Et qualem velis habere Deum ut illi reddas debita, sic te illi patientem exhibeas ut tua tibi reddat, si quæ tua dici possunt.

De reddendis autem Deo debitis, plura commodius Dominica sequenti quæ est 22.

Egressus autem servus ille invenit unum de servis suis qui debebat ei centum denarios, & tenens suffocabat eum dicens: Redde quod debes. &c. De hoc servo.

VERITAS PRACTICA.

Vel non erat tibi petenda debitorum remissio, vel non erat aliis deneganda.

Ratio est, quia non est id petendum vel negandum quod si bene petitur, male negatur; vel si bene negatur, male petitur. Nam ex alterutro sequetur malum aliquod, quod nunquam est concedendum.

Sed talis est debitorum remissio quam si tibi bene petisti, tu male aliis denegasti; vel si bene denegasti, tu illam male petisti. Nam vel bonitas petitionis tuæ reperitur in petitione alterius vel malitia petitionis alterius reperitur in tua. Quod cum sit evidens ubi sunt omnia paria; tantò id etiam evidentiùs & certius est ubi

non sunt omnia paria, tuo defectu, quo sit ut minor sit bonitas petitionis tuæ, quam petitionis alterius. Tu enim servus debes Domino tuo, & longè plura debes quam conservus tibi ac denique cum tu ipse hanc gratiam prior petieris & acceperis, profectò ex omni jure sequitur, te petentibus aliis non posse denegare.

Aut igitur nunquam erat, & nunquam esset tibi petenda debitorum remissio, vel non esset aliis deneganda: cum sit eadem aliorum ac tuæ petitionis vel negationis ratio, vel si non est eadem, magis inde probetur Veritas, magis inde convincaris, non id esse aliis petentibus à te denegandum, quod tibi petis concedi; vel id tibi non esse petendum, non concedendum, quod aliis negas.

Jam

Jam verò vide quo te involvas extremo maiorum omnium! Tibi ut non liceat delictorum veniam petere nec sperare! Sic enim, ut alibi fufius est declaratum, in ipsa nobiliori tua petitione conceptis & expressis verbis includitur hæc aperta conditio, ut sicut aliena dimittis debita, sic petas tua tibi dimitti, nec aliter. Unde huc alia referri potest Veritas, ex 3. parte, Hebdomada 7.

Nisi diligenter advertas, quod petis à Deo justius, hoc est quod petis injustius.

Quid enim justius videris petere, quàm delictorum veniam? Quid verò injustius, quàm hoc illam animo petere quo non vis minoræ peccatis dimittere, quàm tibi petas dimitti?

Videntes autem conservi eius quæ fiebant, contristati sunt valde, & venerunt, & narraverunt Domino suo omnia quæ facta fuerant.

VERITAS PRACTICA TRIPLEX SIMUL CONNEXA.

Quò quis minus suum videt crimen, eò magis videtur ab aliis.

Quo magis crimen videtur, eò minus debet tolerari.

Qui crimen videt & tolerat, videtur esse reus, nec tolerabitur.

RATIO primæ veritatis est, quia tantò quis minus videt suum crimen quanto quis ardentius in illud fertur: Excecat enim affectus vehementia.

Sed quantò quis ardentius in crimen fertur, tantò magis videtur ab aliis; nam in illo ardore multa moventur & concitantur quæ non possunt in apertam non venire lucem & vulgarem notitiam; sicut patet in hoc sermo de quo hic agit, qui cum sit tam oculatus in minutis quibusque sibi crudeliter repetendis debitis, cæcus tamen est in illa sua crudelitate cernenda. Quod & alibi demonstratur hac alia Veritate:

Quò magis est oculata concupiscentia magis est cæca.

In 3. parte, Sabbato Hebd. 9.

Adde, quòd si quid esset negandum, non ita barbare, non ita crudeliter sciendum esset sicut hic deservitur à conservo in conservum: unde est alibi declarata hæc Veritas:

Si quid charitas negat, tam benigna negando est, quàm concedendo.

In 2. parte, Feria 3. Hebd. 1. post Pascha.

Sed ex ipsa negata patientia satis apparet non esse charitatem quæ est patiens, sicut ibidem demonstratur hac Veritate proposita:

Qua ratione monstratur charitas esse patiens: eadem demonstratur extra charitatem esse, qui est impatientis.

RATIO Secundæ veritatis est, quòd tantò minus tolerari debet crimen, quanto majus inde est scandalum, & major pernicies si toleretur. Hæc enim omni modo debet caveri.

Sed quantò magis videtur & scitur crimen quod tamen toleratur, tantò majus inde est scandalum, & major pernicies; quia inde boni offenduntur, & mali audaciores fiunt impunitate pari suis promissa criminibus, quod cerè est perniciosissimum, unde tam crebrò in Scripturis id cavetur, ut in uno Deuteronomii libro septies repetatur: *Auferes malum de medio,*

Deut. 13.

RATIO tertiæ veritatis præsupponit plures esse modos tolerandi criminis: vel enim à Superioribus quorum est emendare, toleratur; vel ab inferioribus quorum est non tacere quod vident, dicitur tolerari, quando nec monent nec moneri curant delinquentem, vel emendantem. Tunc itaque qui crimen videt & suo modo tolerat, nihil eorum profus agendo quæ debet ut auferatur, sic participat ipsum crimen ut negativa quædam causa sit malorum omnium quæ inde profluunt. Nam si monuisset, fortè illa non profluxissent mala, vel cerè quod suum erat fecisset & suam liberasset animam ut Scripturæ loquuntur, *Sed*

Sed

Sed quis participat erimen alienum ut dictum est, tanquam reus habetur à Domino, nec tolerabitur quin patri poenà puniatur qua ipse reus. Nec communicatur veris peccatis alienis, ait Apostolus, Etruriam: Nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem redarguite. Nemo, inquit S. Bernardus, vitia palpet, peccata dissimulet nemo. Nemo dicat, nunquid custos fratris mei sum ego? Nemo quod in se est aquanimitè ferat, cum viderit ordinem deperire, minus disciplinam. Est enim consentire, flere cum arguere possis; & scimus quia similis poena facientes maneat & consentientes.

Ep. 199. Sic & S. Augustinus ad Monachas: Si hanc de qua loquor, oculi peculantiam adverteritis, statim admonete, ne capta progrediantur, sed ex proximis corrigantur. Si autem & post admonitionem iterum, vel alio quocunque die id ipsum, eam facere videritis, jam velut vulneratam sanandam prodai, quacunque invenire potuit hoc: prius tamen & aliter vel tertia demonstratam, ut duarum vel trium possit ore convinci, & compente severitate coerceri. Nec vos iudicatis esse malevolas, quando hoc iudicatis. Magis quippe innocentes non estis, si sorores vestras quas indi-

cando corrigere potestis, tacendo parere permittitis. Si enim soror tua vulnus haberet in corpore, quod vellet occultari, dum timoret secari, nonne crudeliter abste sileretur, & misericorditer indicaretur? Quando ergo potius eam debes manifestare ne perniciosius putrescat in corde? Et hoc quod dixi de oculo non figendo, etiam in ceteris inveniendis, prohibendis, indicandis, convincendis, vindicandisque peccatis diligenter observetur, cum dilectione hominum & odio vitiarum.

Quod & S. Basilius egregie: Reliqua, inquit, communicatio, qua plerosque latet, exacta divina scriptura inquisitione manifestatur, quando videlicet nec cooperatur quis, nec affectu assentitur operanti malum: cognita verò animi illius malitia, unde quod malum est facit, obicit, & non arguit, quemadmodum hoc declarant, cum qua supra sunt scripta, tum quod ab Apostolo Corinthiis est dictum, nempe, quoniam non luxistis ut tolleretur à medio vestrum qui facinus hoc perpetravit: quibus subiunxit, modicum fermenti totam conspersionem corrumpit, metuanus itaque & obtemperemus dicenti: Expurgate vetus fermentum ut sitis nova conspersio.

Lib. 2. de Bapt. 59

Tunc vocavit illum Dominus suus, & ait illi: Serve nequam! omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me: nonne ergo oportuit & te misereri conservi tui, sicut & ego tui miserus sum?

VERITAS PRACTICA.

Si Deum imitari nolumus in reddendo aliis bono quod nobis facit: nos Deus imitabitur in reddendo nobis malo quod aliis facimus.

Hanc veritatem multi ex SS. Patribus asserunt, probat verò D. Thomas tota quaestione vigesima prima primæ partis, ubi misericordiam & justitiam in omnibus Dei operibus repetiri docet, unde hæc formatur discursus:

Quidquid in rebus creatis facit Deus, secundum convenientem ordinem & proportionem facit, in quo consistit ratio justitia. Sunt expressa sancti Doctoris verba.

Sed convenientis ordo & proportio, si ve hæc ratio justitia qua consistit in servando nobiscum ordine ac proportione, id exigit quod proposita veritas consistet. Sic enim Ezechielis toto capite decimo octavo bene longo, Deus in hoc vel maxime declarat æquitatem viæ suæ, seu justum quem cum hominibus servat agendi modum,

ubi post multa & varia semper illud infert quod intendit: Nunquid via mea non sunt æqua, domus Israel, & non magis via vestra prava? Idcirco unumquemque juxta vias suas iudicabo, domus Israel, ait Dominus Deus, Quod & alibi frequentissimè, atque in uno Leviticæ capite sæpius hæc repetuntur: si ambulaveritis ex adverso mihi, ego quoque contra vos adversus incedam, incedam adversus vos furore contrario. Tum in Deuteronomio: sicut ante latatus est Dominus super vos bene vobis faciens atque multiplicans, sic latabitur disperdens vos atque subvertens.

Lev. 26.

Deut. 28.

Denique id patet evidentissimè in decem plagis Ægyptiacis quæ singulæ singulis respondenti tormentorum generibus quæ ab Ægyptiis passi erant Israelitæ, ut videre est in 3 parte, Dominica 11. ad hanc Veritatem:

Qui non audit, non audietur.

Et

Et iratus Dominus eius, tradidit eum tortoribus, quoadusque redderet univrsum debitum.

VERITAS PRACTICA.

Peccatum quodlibet magis semper ac magis est timendum.

Ratio est evidens, quia quod est magis semper ac magis grave malum, magis ac magis semper est timendum.

*Sed peccatum quodlibet magis semper ac magis grave sit malum. Id est, secundum peccatum quod committitur gravius est primo eiusdem generis, dum sint cætera paria: Deinde secundo gravius est tertium, tertio quartum: & sic deinceps postremum semper est gravius antecedentibus remissis, sive propter ingratitudinem beneficij accepti per illam quæ antecessit peccatorum remissionem, sive ob maiorem notitiam quam peccator de se habet, & cui magis propterea deberet prospicere, sive ob depravatam magis voluntatem, sive ob quandam ibi latentem Dei contemptum, sive ob aliud denique quod magis Deo displicet: certum est quod cæteris, ut dixi, paribus, postremum peccatum magis est odiosum & gravius semper punitur poena quam quæ præcesserunt; unde hæc gradatio poenæ peccati quæ observatur in quibusdam Davidis versiculis, sic refertur ad illam peccatorum multiplicationem ut postrema semper peccata gravius aliis constringantur: *Eripe me de luto ut non insigam, libera me de profundis aquarum, non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum, neque urgeat super me puteus os suum.* Expende accuratius.*

Neque alia melior ratio redditur cur hic servus immisericors tam male mulctetur à Domino suo, ut quasi priora eius remissa debita revocarentur, sic obtrudatur in carcerem & catenam nisi quia post acceptam illam debitam remissionem debebat esse mitior suo debitori, ac propterea quam in illum exercuit inhumanitas vis est gravior, quam si ante nullam à suo Domino accepisset humanitatem. Neque enim propriè & simpliciter, ut vocant, remissa revocantur peccata quemadmodum Divus Thomas expressè docet in 3. parte: Sed quia fieri potest quod subsequens inde peccatum sit tam grave ut gravitate sua coarquet quidquid ante remissum est, pari propterea poena puniatur, sic que di-

Haynesius pars quarta.

cantur prima redire peccata, non quia quantum ad eorum singularem culpam & poenam, sed quantum ad novæ culpæ ac poenæ paritatem.

Quod quàm sit timendum quis non videt? Timendum verò non tantum propter poenam, sed multò magis propter culpam quæ sic in dies crescit, non tantum quantitate sed ipsa etiam qualitate & gravitate, ut quod hodie pecces, sit gravius quàm quod heri deliqueris, & sic deinceps peccati gravitas semper augetur & ascendere dicitur: *superbia tua ascendit in aures meæ, ait Dominus.* Et rursum, *malitia eius ascendit coram me.* Id est, ita crevit in dies ut ipsum dici posset attingisse cælum. Sic proinde Job sapienter: *Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum, & pondus eius ferre non potui.* Sic timetur Deus quando timetur culpa quæ est eius offensa: sic porro timetur culpa quia velut fluctus inundans & intumescens semper crescit, & tantum sit eius pondus sive supplicium subeundum ut vix ferri posse dicatur.

Rectè hinc autem duo nobis expendenda proponit sanctus Gregorius ad illius sancti timoris praxim: nempe ut primo cogitemus quid agant navigantes dum timent intumescens fluctus, Deinde si Job tantopere commendatus sic timuerit Deum, quantum nos miseros æquius tunc oportet metum concipere, Sic porro sanctus ille Doctor: *A pavore tanta similitudinis pensamus, si possumus, quanta in sancto viro fuerit vis timoris. Fluctus etenim cum tumentes desuper imminant, cumque eam, quam deserunt, mortem minantur, nulla tunc navigantibus verum curam temporalium, nulla carnis delectatio ad mentem redmittitur: ea ipsa quoque ex navi projiciunt, pro quibus longa navigia sumserunt, cuncta res in despectum mentis vaniunt amore vivendi. Quasi ergo tumentes super se fluctus Deum metuit, qui dum veram vitam desiderat, omnia despiciit, quæ hic possidentes portat. Nam velut tempestate deprehensi, pondus navis abicimus, quando ab oppressa mente desideria terrena removemus, sicque ut sublevata navis enates, quæ mergebatur onerata; quia nimium cura, quæ in hac vitâ deprimunt, mentem in profundum trahunt. Quæ videlicet mens tantò altius inter sensationum fluctus attollitur, quantum sollicitum ab huius sæculi cogitatione vacuatur.*

Et paucis interjectis, sic alterum prosequitur, quod nos attingit propius. *Sed inter hæc pensandum est, quia beatus Job ista de se loquatur laudatus & flagellatus: Si igitur saltem ad meritum profectum ita percussus est, qui sic timuit; quomodo*

4. Reg. 19,

10. 1,

Job. 31.

Lib. 21.

Mar. c. 16.

do feriendus est, qui contemnit? Quomodo depressura sunt Dei iudicia eos, qui se eleuant, si & illos ad tempus deprimunt, qui hac semper in humilitate formidant? Quomodo pondus Dei poterit ferre, qui despiciat, si hoc & ille in verberibus pertulit, qui per simonem praevideat? Unde summopere formidandum nobis est illud tanta distinctione exam-

men. Constat autem quia in hac vita, cum percussus sit, si percussorem correctio sequitur, disciplina Patris est, non ira Iudicis: amor corrigentis est, non distinctio punientis. Ex ipso ergo praesentis verberis, iudicia aeterna pensanda sunt. Hinc etenim perpendere summopere debemus, quomodo feratur illa quae reprobis, si ferri modo vix vales ovis irae, quae purgat

HAC HEBDOMADA, Caput decimum sancti Joannis, ubi se Christus Dominus Pastorem verum probat ovium, percurratur; Atque inde quid bonus ille Pastor nobiscum agat, quid ve nos cum illo agere debeamus, expendatur.

F E R I A S E C U N D A .

DE SINGVLARI CVRA QVAM CHRISTVS DE SUI S H A B E T .

Proprias oves vocat nominatim, & educis eas. Joan. 10.

VERITAS PRACTICA.

Dominus regit me, & nihil mihi deerit.

Si quod creditur necessarium, petenti desit, credendum est potius non illud esse necessarium, quam quod petenti desit,

RATIO EST, Quia quidquid divina fulcitur auctoritate, credendum est potius, quam quod humana tantum opinione nititur.

Sed divina fulcitur auctoritate quod si quid petenti desit, non sit illud necessarium: & si quid contra sentitur, id humana tantum opinione nititur.

Ergo si quod creditur necessarium petenti, vel quaerenti desit, credendum est potius non illud esse necessarium, quam quod petenti desit. Ac proinde semper magna dicendum est fiducia: Dominus regit me, & nihil mihi deerit.

I. P U N C T U M .

CUM Pharizaei, se pastores vulgi sic esse fingerent ut quicumque Christo adhererent, extra synagogam & ovile Dei statim illos eicerent, sicut patuit in caeco nato: contra se Christus productis notis certissimis, verum esse Pastorem demonstrans & illos tantum esse fures ac latrones, sic pergebat eum Judaeis loqui: Amen, amen dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde, ille fur est & latro: qui autem intrat per ostium, Pastor est ovium, huic ostiarius aperit, & oves eius audiunt, & proprias oves vocat nominatim, & educit eas. Et cum proprias oves emisisset, ante eas vadit, & vocem eius sequuntur, quia scimus vocem vestram. Haec modo satis, in quibus licet

de se nihil adhuc expressè dicat Dominus; satis tamen evidenter se indicat cum illa boni Pastoris indicia manifestat, quae ipsi singulariter competunt, quale est illud eximium, quod proprias oves vocat nominatim & educit eas, ac praecedit quicumque ducit. Quis enim fidelis hanc internam & externam curam exhibeat quam ille qui propterea Pastor & Episcopus animarum nostrarum dicitur, ac pastorem principis, in quem unam nostram omnem sollicitudinem projiciamus, quoniam ipsi est cura de nobis, ut ait primus eius in ovili regendo Vicarius,

Non ita verò in illius omnis sollicitudo proficienda dicitur quasi nihil omnino de nostro conferamus, quasi nihil salutem aut perfectionem curemus, quasi nihil etiam quae circa corpus & quotidiana spectant negotia laboremus, quasi nihil petamus, nihil quaeramus nec pulsemus: Haec enim cum sint expressè ab illo imperata, non excluduntur illa sollicitudinis projectione quae ab Apostolo Petro commendatur: sed commendationis apostolicae sensus est, quod quidquid cum Christo pastore agamus, quod quidquid laboremus ad salutem corporis & animae, quidquid petamus & quaeramus, sic tam parum de omni eventu sumus solliciti, ut certo id crederemus & speremus quod quidquid de re tota statuerit, unum hoc fore melius, unum hoc nobis utilius & opportunius: licet vel ipsa tum deessent quae magis necessaria viderentur: sicque nihil nobis de sumis nihil nobis de futurum credamus.

Quod ut apertius explanari possit & persuaderi, sic inde formata Veritas modò proponitur: Si quod creditur necessarium petenti desit, credendum

Am est potius non illud esse necessarium, quam quod petenti desit. Nam ut habet declaratio, quidquid divina fulcitur autoritate, magis credendum est, quam quod humana tantum opinione nititur: quod perinde est ac dicere, quidquid Deus dixit, quidquid Christus promisit, id longè verius ac certius est, quam quod homo contra sentiat & opponat: quo quidem dicto quid certius; quid manifestius: quid est enim homo vel si omnes sim. I concurrant homines, quid totum humanum genus si comparetur Deo, si confertur humani sensus & sermones cum divinis?

Sunt enim quatuor præter cæteros prope infinitos, sunt inquam quatuor insigniores defectus in quovis homine propter quos parum omnino credi possit. Primò est rerum igaorantia, & facilitas quædam ingenij ad fallaciam ex objectis rebus hauriendam potius quam veritatem. Nam cum de rebus vix aliud judicet quam prout foris apparent, sit verò fallax illa rerum apparatus, nec res ut sunt in se, certo demonstret, sic tam facile fallitur humanus intellectus, quam facile sistit in illa solâ externa specie, quæ est illa fictio quæ ut ait Sapiens describit animam: ac propterea dicebat Dominus, Nolite judicare secundum faciem sed iurum iudicium iudicate.

Secundò est prava quædam in homine cupiditas qua sic ut bono sensibili sic adherescat vel à malo contrario sic adhorreat, ut quidquid naturæ corruptæ placet aut displicet sic illico bonum vel malum judicetur: quod quidem iudicium non minus pravum est & corruptum, quam ipsa depravata voluntas unde formatur, hæc nempe est fasciatio nugacitatis qua obscurat bona, & inconstantia concupiscentia qua transvertit sensum sine malitia; id est, tam naturaliter & ordinariè ut non advertatur; non id industria fiat sed naturali motu.

Tertiò, est prona quædam mentiendi ac fingendi libido qua sic se tegunt & aliud simulant homines, ut vix inter noscas quando fictè aut verè loquantur, unde est illud Psalmi sæpe decantatum; Mendaces filij hominum in sermone ut decipiant ipsi de vanitate in id ipsum. Nec modò id naturale est, sed & artificio natura sic exacuitur, ut quo ingenium erit acutius, eo erit mendacius; unde apud Prophetam Dominus: Et extenderunt linguam suam quasi arcum mendacij & non veritatis. Confortati sunt in terra, quia de malo ad malum ogressi sunt, & me non cognoverunt, dicit Dominus. Vnusquisque se à proximo suo envidiat & in omni fratre suo non habet fiduciam,

quia omnis frater supplantans supplantabit & omni amicum fraudulentè incedet. Et vir fratrem suum deridebit, & veritatem non loquensur, docuerunt enim linguam suam loqui mendacium, ut iniquè agerent, laboraverunt.

Quartò denique cum uniuscujusque hominum singulare prorsus ac proprium sit naturæ temperamentum, & inde voluntates circa bonum & malum, ac de rebus humana judicia sint tam diversa quam sint penè diversi homines, vulgoque tritum illud habeatur, quod capita tot sensus hinc planè sit ut quid certi ac fixi spectes, in humanis non habeas, si humana tantum spectes judicia; si quid enim te habere putes quod uni potius acquiras quam alteri: nonne & alter contra te habere dicet quod & tibi contradicat & in suâ te convertat sententiam, aut id saltem efficiat ut quidquid de rebus sentias, non nisi cum formidine, cum dubio, cum suspensione quadam animi, quæ mera potius est incertitia, quam ulla vera scientia? Quod & facile qui vis intelligat cum quæ ipse unus aliquando affirmavit, post ipse neganda esse statuet; & quod ante negaverat, post affirmabit? adeò sunt versatiles hominum mentes, unde illa Sapientis ad Dominum religiosa confessio: Servus tuus sum ego, & filius ancilla tua, homo infirmus & exigui temporis, & minor ad intellectum iudicij & legum. Nam & si quis erit consummatus inter filios hominum, si ab illo abfuerit sapientia tua, in nihilum computabitur? Cogitationes enim mortalium timide, & incerta providentia nostra. Corpus enim quod corrumpitur aggravat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. Et difficile estimamus qua in terra sunt, & qua in prospectu sunt, invenimus cum labore, qua autem in caelis sunt qui in vestigabit.

Audisne quàm sint incerta mortalium omnia, cum & sapientissimus inter fideles agnoscat se minorem ad quidquid certò intelligendum, & inter Ethnicos consultissimus dixerit, se hoc unum scire quod nil scires?

At contra in Deo Domino quàm sint indubitata omnia, quæ fidem faciant, tum ipsa per se divinitas suadet, tum quatuor attributa opposita quatuor illis defectibus quos in mortali hominù genere jam deprehendimus. Primum est infinita illa Scientia propter quam dicuntur in Scripturis, Oculi Domini multo plus lucidiores super solè, circumspicientes omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominù corda inuentes in absconditis partes. Dominus enim Deo antequam crearentur omnia sunt agnita, sic & post perfectam refectionem omnia.

cap. 4. 100. 7.

cap. 4.

cap. 61.

cap. 9.

cap. 9.

Eccl. 1. 26.

Hebr. 4.
1f. 6.

Id est, postquam creata sunt. Et non est ulla creatura invisibilis in conspectu eius. Omnia autem nuda & aperta sunt oculis eius.

Pf. 144.

Secundum est, perfecta illa Sanctitas qua sanctus dicitur, & iustus Dominus in omnibus operibus suis. Id est, Irreprehensibilis, incorruptus, integer cuius mundi sunt oculi ne videat malum, & ad iniquitatem respicere non poterit.

Hab. 1.

Tertium est, tanta in loquendo Veracitas ut uno multa verbo complexus dicat Apostolus, *Impossibile est mentiri Deum*, Sed neque a seipso alius unquam esse potest.

Hebr. 6.

Nam quartum est Immutabilitas quam simul cum eius Veracitate Scriptura jungit & humane opponit inconstantiae: *Non est Deus quasi homini mentiarur, nec ut filius hominis ut materur, Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio,*

Num. 23.
Iac. 1.

Quibus ita expositis, quid clarius quam quod prima propositione proponitur: *Quidquid Divina fulcitur auctoritate sive id praeteritum, sive id futurum sit, longè esse credibilis quam quod humana tantum opinione nititur. Dominus Deus loquutus est quis non prophetabit? Quis non securè dicet id certò eventurum quod dixit?*

Amos 3.

II. PUNCTUM.

SED Divina fulcitur auctoritate, quod si quid petenti desit, non illud necessarium: & si quid contra sentitur, id humana tantum opinione nititur.

Primo enim Divina statutum est auctoritate, quod unum est necessarium, nempe cultus Dei, salus aeterna, voluntas Dei & similia quae eodem recidunt & unum atque idem constituunt in aeterna beatitudine, ut infra fusius suo loco explicatur in hac 4. parte, Feria 2. Hebdomadae 23. Satis hinc sit ad propositionis elucidationem advertere quod sicut petenti numquam desit hoc necessarium, sic plane si quid petenti desit, non illud esse necessarium. *Non dixerit per Deum abest.* Vide in 1. parte Dominica 3. post Epiptianam.

Ezechiele 15.

Deinde verò quidquid Deus promissit, nonne Divina fulcitur auctoritate? Nonne verò promissit se non defuturum in necessariis. Nonne hinc Apostolus ad confidentiam nos exhortatur: *Ipse enim dixit, non te deseram neque derelinquam, in a me confidenter dicantur, Dominus mihi adju-*

Hebr. 13.
Pf. 117.

tor non timebo quid faciat mihi homo. Verba sunt Davidis simul & Apostoli, ut in utroque Divina confirmetur auctoritas. Quid autem ex illa sequitur auctoritate nisi aut nihil unquam nobis defuturum, aut certè si quid desit, non esse necessarium? Nani si quod est necessarium nobis deesset, quomodo divina staret auctoritas quae promissit nihil defuturum? Quomodo nihil nobis deesset necessarium? Nonne alius potius omnibus careremus quam necessariis? Nonne hoc unum necessitatis nomen ad impetrandum quod petimus, magis urgemus? Nonne sic orabat David, *De necessitatibus meis erue me.* Nonne sic eius filius Salomon: *tribue tantum victui meo necessaria.* Nonne in confirmationem Divinae promissionis de non defuturo subsidio sic semel iterum & amplius in eodem Psalmo dicitur, *De necessitatibus eorum eripuit eos de necessitatibus eorum liberavit eos, de necessitatibus eorum eduxit eos:* Quasi hac toties repetita necessitatis voce proclamaretur quod qua auctoritate firmatur Divinum non deesse subsidium in necessariis, eadem prorsus confirmatur, & fulcitur quod si quando desit, non esse necessarium.

Pf. 141.
Prov. 30.

Psalm. 106.

Tertio denique, quidquid desit quod putetur necessarium, vel ad aeternam vitam vel ad praesentem est necessarium. Non ad aeternam cum tibi praesertim nihil desit quod non possis cum gratia petere, & petendo impetrare? Non ad praesentem, cum panis quotidianus quem petimus numquam desit & sufficiat. Sed esto vel panis desit vel alia quae ad vitam sustentandam sunt necessaria, non est tamen absolute loquendo, quod vocant, non est itaque simpliciter & absolute necessarium illud quod deesse dicitur, ad hanc praesentem vitam; cum nec ipsa praesens vita sit simpliciter & absolute necessaria. Numquid necesse est ut vivas? Imò numquid necesse est ut moriaris? Numquid statutum est hominibus semel mori, post autem hoc iudicium? Esto sit durum mori defectu rei cuiuspiam ad vitam necessariae: Nonne si rem illam habuisses tibi etiam aliquando fuisset moriendum? Nonne & ipsis quibus abundè omnia suppetunt divitibus non modo est moriendum, sed nonne & illis est gravius mori quam vel ipsis pauperibus? Nonne pauperi Lazaro latior & facilior fuit exitus vitae quam Epuloni diviti? Sed sit paupertas Lazari durior quam Divitis epulae: Vocetur etiam quaedam necessitas, ipsa paupertas qua Lazarus moritur; At quo putas sensu, quove iudicio necessitas

1009.

1025.

1041.

itas appellabitur illa paupertas? Non Divino certe neque vero iudicio, cum Deus de Lazaro iudicaret nec vitam ipsi, neque rem ullam tum esse necessariam. Superest igitur ut id humano tantum dicatur sensu, qui de morte ac vita sic iudicat prout affectus vitæ propendit in ea commoda quibus sustentatur, nec alius quàm quod sentit recogitat, unde cum supponat sibi semper esse vivendum, non est mirum si quod vita requirit, vocet necessarium: sed tam falso vocatur necessarium, quàm falsum est quod supponit, semper esse vivendum. *In sudore vultus sui vascorū panis tuo, donec revertaris in terram de qua sumptus es, quia pulvis es, & in pulverem revertaris: Q. d. tamdiu laborandum erit quamdiu panis erit necessarius; panis autem tamdiu erit necessarius donec erit moriendum, tunc enim & vitæ labor & panis desinant necesse est cum ipsa vita desinit; & majori minor cedat necessitas.*

III. PUNCTUM.

Si quod ergo creditur necessarium, petenti desit, credendum potius non illud esse necessarium quàm quod petenti desit quod sit revera necessarium; Nam divinæ autoritati longè magis credendum est quàm humanæ opinioni; Hoc autem à divina petitur autoritate quod vel in necessariis nunquam Deus suos deserat, vel si quando videntur deserere, tunc dicenda non sit necessitas. Et quidquid contra loquantur & sentiant homines humana hæc est opinio quæ tantò minus ad faciendam fidem, contra Deum prævaleat potest, quànò id verius est quod in libro Job legitur: *Eccè Deus magnus, vincens scientiam nostram. Tu desertum illum putas quem ad tempus sinit Deus fame, siti, nuditate, morbis, calumniis & aliis tormentorum generibus exerceri: Deus verò contra, tunc vel maxime se illi propè adesse affirmat: Cum transieris, inquit, per aquas, tecum erit; & flumina non operient te: cum ambulaveris in igne non comburaris, & flamma non ardebit in te: quia ego Dominus Deus tuus, sanctus Israel salvator tuus, Non timeo quia ego tecum sum.*

Hoc dicit de Prophetis, de Apostolis, & de Martyribus, qui tamen omnes perierunt in tormentis Hoc de Laurentiis, & de Vincentiis quos ignis flamma consumpsit. Ubi tunc aderat illa Divina promissio, ubi tunc illa divina protectio? Aderat, aderat & tantò certè propius, quànò forte putaretur abesse longius. Non est deserti, non est eorum sic perire flammis pro Christo,

quin potius hoc est vel præcipue conservari, sic fidem Christi servare in flamma ut flamma potius vitam quàm Christum rapiat. Aderat Deus necessitati Laurentii, sed non erat Laurentio tam necessarium vivere, quàm pro Christo mori. Non est, non est quam vulgus putat necessitas, commode vivere: sed quam Deus iudicat, vel incommode vivere, vel libenter ipso volente mori. Sic illi ipsi se agnoscent servatos, sic S. ait Laurentius quod ante Sapiens dixerat: *Confitebor tibi Domine rex, & collaudabo te Deum salvatorum meum, quia liberaisti me à pressura flamma qua circumdedit me, & in medio ignis non sum assuatus. Quomodo non assuatus qui æstu perit? Perit quidem corpore, sed non animo, sed non fide Christi. Perit corpus ut servaretur animus, quo servato servatur Deo Laurentius, licet mundo preat, aut licet mundo perire videatur. Nonne hoc est quod Sapientia tam magnificè nobis describitur voluit: *Iustorum autem anima in manu Dei sunt, & non tanget illos tormentum mortis. Viti sunt oculis insipientium mori, & astimata est afflictio, exitus eorum; & quod est à nobis iter, exterminium, illi autem sunt in pace. Et scortam hominibus tormenta passi sunt, spes illorum immortalitate plena est. In paucis vexati, in multis bene disponuntur, quoniam Deus tentavit eos, & invenit illos dignos se. Tanquam aurum in fornace probavit illos, & quasi holocaustam accepit illos, & in tempore erit respectus illorum.**

Et Capite sequenti cum de subdito ex hominibus viro iusto nondum ætate provento loquitur: *Consummatus in brevi explevit tempora multa: placita enim erat Deo anima illius: propter hoc preparavit educere illum de medio iniquitatum. Populi autem videntes, & non intelligentes, nec ponentes in præordiu talia, videbunt sine Sapientia & non intelligent quid cogitaverit de illo Deus, & quare numeris illum Deus. Videbunt & contemnent eum: illos autem Dominus irridebit.*

Videsne Divinam auctoritatem cum humana comparatam opinione? Videsne quàm sint inter se dissonantes & variaz? Videsne cui potius adhaerere debeas in faciendo de his iudicio quæ necessaria reputentur? Videsne quàm saepe contra peccaveris? Videsne quàm sit deinceps aliter sentiendum: quàm toto pectore fidendum Christo, quidquid tandem de nobis statuatur, hoc unum æstimando necessarium, velle quod velit, nolle quod nolit; & cum Jobo dicere: *Quare lacero carnes meas dentibus meis, & animam meam porto in manibus meis? Etiamsi occiderit me, in ipso*

sperabo, Id est, Cur me in adversis corpore & animo crucio quasi adversa essent quæ Deo permittente nobis eveniunt? Non sunt, nec ipsa mors quantumcunque violenta me impetat, poterit quidem separate corpus ab anima, sed

non animam à Deo meo, qui me suum tantò magis morte quàm vita faciet, quantò minus etò post vitam meus.

Vide in 3. parte, In Festo S. Laurentij.

FERIA TERTIA.

DE CVRA CHRISTI PASTORIS IN PASCENDIS OVIBUS.

Per mesi qui introierit, salvabitur, & ingredietur & egredietur, & pascua inveniet. Ioan. 10.

VERITAS PRACTICA.

Pascuntur agni juxta ordinem suum. Isaia 5.

Id est:

Sic in suo quisque pascitur ordine, ut nisi suo quisque se servet in ordine, non pascatur.

RATIO EST, Quia non pasci dicitur qui gratias suo conformes statui non recipit.

Sed nisi suo quisque se servet in ordine, non recipit gratias suo conformes statui, quas recipere si se suo servaret in ordine.

Ergo nec pascitur, ergo ut pascatur suo se servet in ordine, quia sicut prædictum est à Propheta, sic pascantur agni juxta ordinem suum.

I. PUNCTUM.

DIXIT ergo sibi iterum Iesus, Amen, amen dico vobis, quia ego sum ostium ovium. Omnes quotquot venerunt, furis sunt & latrones, sed non audierunt eos oves. Ego sum ostium, per mesi qui introierit, salvabitur, & ingredietur & egredietur, & pascua inveniet. Fur non venit nisi ut furetur & mactet & perdat. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant.

Mira certè Pastoris nostri circa pascendum suum gregem cura: neque enim tantum non perdit gregem sicut latro; neque ut cæteri pastores de grege suo pascitur, sed ita suas oves pascit & fovet ut vitam habeant & abundantius habeant, id est, ut abundant his quæ ad vitam spiritualem & æternam conferunt. Et quod magis

mirum, longè plus re ipsa præstat quàm promittat verbo; nam oves suas tam variis & exquisitis modis quotidie pascit & nutrit, ut quot Scripturæ sunt Capita, tot sint spiritualia pascua; quot sunt ejus Inspirationes & consilia, tot sint diversa nutrimentorum genera. Per singulos denique dies unicuique suarum ovium, quantum in se est, suum ipse Corpus in cibum porrigit. *Qui Pastor ovium proprio pascit & nutrit? Et quid dico, pastor, ait S. Chrysostomus, matres multa sunt quæ post partus dolores, filios alim tradunt nutricibus. Hoc autem ipse non est passus, sed ipse nos proprio sanguine pascit, & per omnia nos sibi coangmentat.*

Hæc sunt videlicet uberrima pascua de quibus apud Ezechielem fuisse simè, ubi suscitatur germen nominatum, id est, præter communes & ordinarias, specialis quædam Gratia quæ unicuique particulatim confertur *juxta suum statum*, & ordinem in quo jam cæpit vitam agere, jam vacare salutem, jam Christo ministrare.

Hoc est modò diligenter expendendum, ut quanti nostra refert sic à pastore nostro pasci, tanta servandi ordinis habeatur cura, cum alioquin *nisi quis suo se servet in ordine, non pascatur.*

Ratio hinc tota pendet ut probè intelligatur, quid sit unumquemque pasci & nutrir à Christo ad vitam spiritualem & æternam. Neque verò id melius explicari potest quàm per analogiam & respectum ad vitam corporalem, ut sicut unusquisque pro suo statu corporis, pro suo gradu ætatis, pro suo vitæ degendæ modo his & aliis cibis alitur & roboratur; sic plane ex variis quos Christus profert cibis, vel ex uno & eodem, tantum quis sibi sumat quantum suo congruit statui, suo gradui, suo vitæ instituto.

Vide ne quàm sint varia vitæ agendæ instituta? Quam diversi status, quàm distincti ordines,

&c.

& quàm ipforum etiam multiplices ordinum gradus! Tot esse puta diversas gratias quibus sic oportet unumquemque nutrin conformiter suo statui, ut nisi quis sic nutriatur, non possit pasci & nutrir. Sic spiritus qui dicitur esse in Sapientia, dicitur *sanctus, unicus, multiplex, omnem habens virtutum, omnia prospiciens & qui capit omnes spiritus*. Ipse est autem Christi Domini spiritus, qui cum sit unicus se tam multis tamen modis communicat quàm multi sunt & varij quibus seipsum communicat. Et quia non per seipsum solum sed per homines familiam suam regit & pascit, sic propterea Patrem familias exoptabat, qui præter cætera nosset suis dare mensuram tutici, id est, cibum unicuique commensuratum. Talis erat Apostolus, qui Corinthios nutriens: Non potui vobis loqui quasi spiritualibus, inquit, sed quasi carnalibus, tanquam parvulis in Christo lac vobis potum dedi, non escam: nondum enim poterat. Quasi diceret, sic se cunctis Christus accommodat, & quisquis Christum repræsentat sic se suis debet conformare alumnis.

Sic præclare admodum S. Gregorius in illa Verba Job, seu potius Domini Jobo loquens: Quis posuit in visceribus Sapientiam, vel quis dedit gallo intelligentiam? Ac si diceret Dominus, inquit S. Doctor: In cor hominu humana Sapientia, superna Sapientia gratiam qui infudit? Vel ipsis sancti prædicatoribus quis nisi Ego intelligentiam dedit, ut sciant quando vel quibus debeant venturum mæventuriare? Idcirco enim quando & quid agant sentiunt, quia hoc intrinsecus me revelans cognoscunt. Et paulo post: Intelligentiam gallus accepit ut prius nocturni temporu horas discutiatis, & tunc demum voces excitationis emittat, quia videlicet sanctus quisque prædicator in auditoribus suis prius qualitatem visa considerat, & tunc demum ad erudiendum, congruam vocem prædicationis format. Quasi enim horas noctu discernere est, prædicatorum merita dijudicare: quasi horas noctu discernere est actionum tenebras apta incroptionis voce corrumpere. Gallo itaque intelligentia desuper tribuitur quia Doctore Veritatis virtus discretionis, ut noverit quibus, quid, quando, vel quomodo inferat, divinitus ministratur. Non enim una eademque cunctis exhortatio convenit, quia nec sanctos per morum qualitas astringit. Sape enim aliis officium, qua alia profuit. Nam & medicamentum quod hunc morbum immisit, alteri vitæ jungit: & panis qui vitam sortium roborat, per vulorum necat. Pro qualitate igitur audientium formati debet sermo docturum, aliter namque

viri, aliter admonenda sunt femina: aliter juvenes, aliter senes.

Et quæ multa hic habet, plura verò etiam in tertia pastorali parte, unde id evidenter patet quod sicut ad pastum & nutrimentum vitæ spiritualis oportet gratias suo conformes statui, sic planè qui gratias illas non reciperet, non pascetur, non nutretur, deficeret & periret; sicut illi parvuli qui perierunt panem, & non erat qui frangeres eu; aut sicut Ille qui percussus est ut faceretur, & cuius cor aruit, quia oblitus est comedere panem suum.

II. PUNCTUM.

SED nisi suo quæque se servet in ordine, non recipit gratias suo conformes statui.

Quatuor hic sunt distinctè declarandæ: Primum est, sic diversos esse staturos gratiarum gradus & ordines, ut quod in uno est donum sive talentum, non sit in alio, quod egregiè S. Gregorius in gratias quas vocat gratis datas, ostendit ad illum Jobi locum ubi Dominus ab eo quaerit, *Ubi eras quando ponebam fundamenta terra. Indica mihi si habes intelligentiam, quis posuit mensuras ejus si nosti, vel quis tetendit super eam, lineam*. Sic autem S. ille Pontifex ad allegoricum & moralem traducit sensum: *Quis nisi Conditor noster hujus terre mensuras ponit qui interni iudicij secreto moderamine, alij sermonem Sapientia, alij sermonem scientia, alij plenam fidem, alij gratiam sanitatum, alij operationem virtutum, alij Propbetiam, alij discretionem spirituum, alij genera linguarum, alij interpretationem sermonum tribuit, quatenus in uno eodemque spiritu: sic Verbo Sapientia polleat, nec tamen sermone scientia, id est, doctrina fulciatur: quia sentire atque invenire sufficit etiam quod per discendi studium non apprehendit. Ille sermone scientia fulgeat, nec tamen in Verbo Sapientia convalescat, quia & explore sufficit quantum didicit, & tamen ad sentiendum ex semetipso subtile aliquid non assurgit. Iste per fidem elementu imperat, nec tamen per janitarium gratia infirmitates corporu curat. Ille orationu ope morbos subtrahit, nec tamen arenti terra verbo pluvias reddit. Iste operatione virtutum, ad præsentem vitam etiam mortuos revocat: & tamen Propbetia gratiam non habet, qua sibi ventura sunt ignorat. Ille ventura quæque velut præsentia attendit, & tamen in nulla figurum operatione se exercit. Iste per discretionem spirituum in factis subtiliter mentes conspiciunt, sed tamen diversis generis linguas nescit.*

scit. Ne diversi generis linguas examinat, sed tamen in rebus similibus dissimilia corda non pensat. Alius in una lingua quam novit, sermonum pondera interpretando prudenter discutit, & tamen reliquis bonis qua non habet patienter caret. Sic itaque Creator noster atque dispositor cuncta moderatur: ut qui extolli poterat ex dono quod habet, humilietur ex virtute quam non habet.

At verò, quod secundum est declarandum, saepe fit ut suo minime statu contenti homines aspirent ad superiorem gradum vel ad illud donum quo carent, & quo alios eminere vident, sicut ille Diotrophes de quo S. Joannes in Epistolis, *Volebat in Ecclesia primatum gerere*: aut sicut illi Secvæ Principis Sacerdotum filij, ut est in actis Apostolorum, volebant in Christinomine Demones e corporibus expellere; vel sicut illi Machabæorum æmuli, qui non erant de semine eorum per quos facta est salus in Israel, volebant sibi nomen facere, nec dubitarent propterea se bello credere ubi turpiter ceciderunt; nam quod dicit S. Gregorius de gratis illis gratuitis referri potest ad alia quævis munia sive vocationum genera, vel ad diversos in una & eadem vocatione gradus & quas vocant habilitates.

Atque hinc tertium intelligitur, quod qui ambitione se aliò promovet quam quò vocatus est, non se suo servat in ordine, quod sibi suisque omnibus diligenter cavebat Apostolus cum diceret omnibus per gratiam qua data est sibi, non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem, & uni: uique sicut Deus divisit, mensuram fidei. Et alibi: Non enim audemus inserere aut comparare nos quibusdam qui seipso commendant, sed ipsi in nobis nosmetipsos metientes, & comparantes nosmetipsos nobis: Nos autem non in immensum gloriabimur sed secundum mensuram regula qua mensus est nobis Deus.

Quattum inde porro sequitur quod qui se non ita continet intra præscriptos sibi limites, sed vel supra vel infra defecit & a recto deviat, non recipit gratias suo conformes statui, quia quas illi Christus offert ut se in suo statu perficiat, negligit: & quas vellet pro alio quem ambit statu, Christus non offert, prout ipse dicebat, qui fidelis est in minimo, & in majori fidelis est: & qui in modo dice iniquus est, & in majori iniquus est; Qd. non sic ambitione transitur ab uno in alium statum, sed prius in minori dato fidelitas est præstanda & probanda; tum deinde in superiorem fiet provectio. Nam qui fidelem se in unonon probavit, nec fidelis esset in altero & qui primis non bene uti-

Ioan. 3.

Act. 19.

1. Mach. 5.

Rom. 12.

2. Cor. 10.

Luce. 16.

tur gratis, abuteretur secundis, quod certe est & cum Christo, & secum iniquè agere.

Quod tam eloquentia & apicè S. Gregorius prosequitur in eundem qui supra dictus est Jobi locum ut licet forte alias jam memoratus fuerit, nunc autem quod univèrsim aiebat Sapiens, *ma-* Pr. 15.
la aurea in lectu argenteo, qui loquitur verbum in 1. Cor. 11.
tempore suo, particulatim de hoc sancti Pontificis
verbo dici potest, qui postquam illud Apostoli
retulit, nam & corpus non est unum membrum, ubi
multa, quod si essent omnia unum membrum, ubi
corpus: nunc autem multa quidem membra, unum
verò corpus, sic pergit, quid enim S. Ecclesia, nisi
superni sui Capitis corpus est: In qua alius alia ur-
dendo oculus, alius recta operando manus, alius ad
injuncta discurrendo pes, alius præceptorum vocem
intelligendo auris, alius malorum fœtorem, bono-
rumq; fragrantiam discernendo naris est. Qui cor-
poralium more membrorum, dum vis: sibi sibi ac-
cepta officia impendunt, unum de sanctis omni-
bis corpus reddunt: & cum diversa in Charitate
peragunt, diversum esse prohibent ubi continentur.
Si autem unum quid cuncti agerant, corpus utique
quod ex multis continetur, non esset: quia videlicet
multipliciter compactum non existeret, si hoc con-
coris membrorum diversitas non teneret. Quia ergo
sancti membrum Ecclesia virtutum dona Dominus
dividit, terra mensuras ponit. Vnde iterum Paulus
dicit: Vnicuique sicut Deus divisit mensuram fidei.
Et rursum: Ex quo totum corpus compactum, &
connexum per omnem iuncturam administrationi,
secundum operationem in mensura unius cuiusque
membrum augmentum corporis facit in adificatione
sui in Charitate: sed cum miro consilio auctor ac di-
spositor noster huic illa largitur, qua alij denegat,
alij hac denegat, qua isti largitur: mensuras sibi po-
sitas egredi utitur, quisquis posse plura quam accepe-
rit, conatur: ut forsasse u, cui tantummodo datus est
oculorum præcepta dissere, tantet etiam mira-
culu coruscare: aut se, quem superna virtus donu
ad sola miracula reborat, etiam divina legu pãde-
re occulta contendat. In præcipitio enim pedem por-
vigit, qui mensuram suarum limitem non atten-
dit. Et plerumq; amittit, & quod poterat, qui auda-
cter ea, ad qua peringere non valet, arripere festi-
nat. Nam & membroru nostrorum tunc bene mi-
nisteriu utimur, cum sua cu officia distind serua-
mus. Lucem quippe oculis cornimus, vocè verò au-
ribus audimus. Si qui autem mutato ordine vocè
oculis, luci aures accomodet, huic incassum utraq;
patent. Si quis odores velis ore discernere, sapores
mare gustare, utriusq; sensus sibi ministerium, quia
per-

Pr. 15.

1. Cor. 11.

Em. 3.

Dom. 3.

Luce. 17.

Pr. 15.

perverto, interimit. Dum enim propriis hac usus non aptatur, & sua officia deserunt, & ad extranea non assurgunt. Bene itaq; David Propheta intra acceptas ex divina largitate mensuras pedem cordis presserat, cum dicebat: *neg, ambulavi in magnis, neg, in mirabilibus super me. Super se quippe in mirabilibus ambularet, si appareret magnus, ultra quam posceret, quaret. Super se namq; in mirabilibus attollitur, qui & in his, ad qua non sufficit, videri idoneus conatur. Bene intra has mensuras etiam in ipsa Paulus predicationis sua se latitudine conserabat, cum diceret: Non enim audeo loqui aliquid eorum qua per me non efficit Christus. Ne si videlicet ipse Paulus, ipse quantum vis Apostolus, ipse quantum vis Doctor gentium, sibi statutas praetergrederetur metas, non ita reciperet conformes Apostolatus suo gratias, quemadmodum si se suo servaret in ordine.*

III. PUNCTUM.

SIC igitur quod dixit Propheta Isaias pascuntur agni juxta ordinem suum; sic inquam ordinare pascuntur ut nisi se stant ordinare pasci, non pascuntur. Quomodo enim pascereunt nisi reciperent gratias, suo conformes statui? Quomodo vero illas reciperent si statum ipsi suum perverterent? *Adam ubi es? Noverat profecto ubi esset qui sic illum vocabat Deus: sed ut ipse Adam se nosset, atque ut intelligeret qualem recipiendis deinceps gratias posuisset obicem ex perverso suo statu, sic illum ad se revocat, sic illum vocat. Adam ubi es? Quid non ubi te collocaveram, non ubi te statueram, non ubi te pascendum & nutriendum susceperam. Sic paulo post de rebellibus Israelitis ipse inquit Deus, Dixi, ubi nam sum? Cessare faciam ex hominibus memoriam eorum. Quandoquidem se à me subtraxerunt, subtraham eos & à solita mea cura, & ab humana etiam memoria.*

Sic & Dominus cum leprosos decem curasset unusque tantum accepti gratitudinem beneficij demonstrasset, *Nonne decem, inquit, mundati sumi? Et novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena. Et ait illi, surge, vade, quia fides tua te salvum fecit. Quid, non sic alii, non sic salvi fient quia non ita perstiterunt in eo pietatis statu quem praese ferebant cum sanitatem poscerent.*

Quamobrem cave omni modo factum & ambitum; Audi haec Ecclesiastae, & Ecclesiastici monita; *Si spiritum potestate habens ascenderit super Raynefue Pars quarum,*

eo, locum tuum ne dimiseris. Id est quantumcunq; agitatus ambitionis aestu, cave quidquam propterea moveas aut loquaris. *Sic in testamento tuo & in illo colloquere, & in opere mandatorum tuorum veterasse. Ne manseris in operibus peccatorum, Confide autem in Deo, & mane in loco tuo. Facile est enim in oculis Dei subire honestate pauperis. Beneficium Dei in mercedem rufi festinat, & in hora veloci processus illius fructificat. Hoc est, ne labores vel cogites in te altius promovendo, Divina haec est cura, nec Deus tibi deerit; dummodo non illi desis, nec te ab illo submoveas.*

Quod si forte aliqua tua praestantia subiret animum cogitatio, statim recoga qualis ex te sis, qualis tu fueris, & qualis esses si te Deus deleteret. *Vbi eras, inquit, quando ponebam fundamenta terrae? Rursum profecto haec revocandus magnus ille Gregorius, qui postquam fundamentum illud timorem Divini dixit esse Judicij, sic ad eam nostram opportunè pergit: Posito itaq; prospera formidini fundamento, cum virtutum fabrica in altum ducitur, necesse est uniusquisq; proficiens vires suas caute metiatur, ut cum Divina constructione magnus esse jam caperit, semetipsum efficiat sine cessatione quod fuit. Quatenus attendens humiliter quod per meritum inventus est, nequaquam sibi arroget quod per gratiam factus est. Vnde & nunc beatus Iob per supernam vocem ad semetipsum reducit, & ne de virtutibus gloriarı audeat, de antea acta vita memoratur, eiq; dicitur, Vbi eras quando ponebam fundamenta terrae? Ac si iustificato peccatori Veritas aperit dicat, Virtutes à me acceptas tibi non tribuas: Noli contra me de meo munere extolli. Recole ubi te inveni quando meo timore prima in te fundamenta virtutum posui; Recole ubi te inveni, quando meo te timore solida vi vs ego ir, tenon destruaam quod construxi, ipse non cesses considerare quod reperi. Quam enim Veritas nisi aut in flagitio aut in excessibus invenit? Sed post hac bene possumus servare quod sumus, si nunquam negligimus pensare quod fuimus.*

Ex quibus S. Doctoris Verbis ne unum quidem non magnopere recolendum, sed illud in primis vel maxime quo dicentem inducit Deum *Noli contra me de meo munere extolli.* Sic enim sic frequentius, apud illos praecipue, qui melioribus à Christo pascuntur pascuis, & crebrioribus munerantur donis, ut sese efficerant & de Christi munere contra Christum se extollant. Quod quum sit tetrum & immane, sic ipse Dominus multis apud Prophetas exaggerat: *Incrassatus dilectus, Domus, 32, impinguatus & recalcitra vit: FILIOS nutrivit, & If. 1.*

Ecclesi. 11.

Iob. 38.

L. 28. Moral. c. 10.

Gm. 3.

Div. 32.

L. 17.

St. 10.

T

exal.

Th. 2.

*Exaltavi, ipsi autem spreverunt me! VOS educa-
vi & enutri vi, inimicus consumpsit eos.*

In quibus Verbis tria sunt ad gravitatem cri-
minis insigniter exhibendam. Primum est, ipsum
recalcitrare contra Christum, vel eum spernere!
Nonne ex ipsis patet verbis, quàm sit grave? Se-
cundum est, recalcitrare post accepta beneficia,
certè id gravius. Tertium verò quod est gravissi-
mum, ex illis acceptis gratiis & beneficiis sic in
benefactorem insurgere, ut quia virtutem dedit,
inde præsumas: quia scientiam largitus est, inde
superbias: quia dignitates contulit, inde contem-
nas infimos: quia löggyos in domo tua tibi pro-
duxit annos, inde domesticam ausis disciplinam
abjicere. Nihil profectò dolentius in tota patien-
tis Christi repetita memoria, quàm has audire

Antitheses, & opposita bonis acceptis mala: *Ego te parvi manna per desertum: Ego te potavi aqua
salutis de petra, & tu me potasti felle & aceto!* Sic
ante per Prophetam querebatur: *Popule metu quid
feci tibi, aut quid molestus fui? Responde mihi quia Mich. 6,
aduxite de terra Egypti & de domo servientium
liberavi te; Ideirco scilicet jam mihi servire re-
nuis! ò quàm longè est alius humilitatis sensus
quo velut arbor onusta fructibus, sic se humilis
tantò magis deprimat quantò beneficiis extolli-
tur.*

Vide in 1 parte, Feria 6. Hebdom. 2. in Adven-
tu, ubi hæc demonstratur Veritas:

Quò quis est major, eò est humilior.

FERIA QVARTA. DE BONITATE PASTORIS CHRISTI SUUM PROTEGENTIS GREGEM AB OMNIBUS INIMICIS:

*Ego sum Pastor bonus, Bonus pastor animam suam ponit pro
ovibus suis. Mercenarius autem videt lupum ve-
nientem, & fugit: & lupus rapit & di-
spersit oves. Ioan. 10.*

VERITAS PRACTICA.

Quem Christus protegit si ab hoste vinca-
tur, non est victoris virtus, sed
victi vitium.

*RATIO EST. Quia non iam victoris est virtus
sua fortitudo, quàm victi vitium, quan-
do victus victore est fortior, si pugnare ve-
lit.*

*Sed quem Christus protegit, quo viù est hoste fortior
si pugnare velit.*

*Ergo si ab hoste vincitur non est victorie virtus
sed victi vitium; Quod quàm si ignavum &
ignobile iam satis patet, unde restat pugnandum
& vincendum cum Christo.*

I. PUNCTUM.

Job 5.

SICUT tres turba Chaldaeorum dicuntur
invasisse gregem Jobi, sic triplex hostium
acies tanta in Christi gregem conspirat
audacia, ut qui se aliquando laceffitum

non sentiret, timendum illi esset, ne ad Christi
hostes potius quàm ad ejus gregem specta-
ret.

Tres autem illos hostes tribus distinctis no-
minibus lupus, mercenarius & fure, præclare Do-
minus designavit; *Lupo* scilicet rapacem Dæmo-
nem; *Mercenario* fallacem mundum; & *fure* la-
tentem amorem proprium, unde graviora nobis
quàm ex aliis damna invehuntur. Poterat verò
Christus Dominus sic illos penitus arcere ho-
stes, ut nulla gregem ex parte possent invadere,
sed maluit invadendi potestatem sic illis relin-
quere, ut se suum protegente gregem nihil con-
trà possent, nihil prorsus in quem quàm è suis ef-
ficerent nisi qui ultra se vellent illis addicere.

Quod quidem Bonitatis & Sapientia lucu-
lentum est opus, quando quidem non aliter nos
impugnare permittuntur hostes quàm ut à no-
bis expugnentur, quàm ut in partem victorie sic
deveniamus, atque in cælo de illis cum Christo
trijphememus. Sic palmas in manu habent quot-
quot in cælo sunt ut refert qui apertura vidit
cæli sanctus Joannes: sic nempe omnes pug-
na.

aaarunt, sic vicerunt, sic triumphant. Et nos ad illas invitamur palmas ac triumphos cum ad pugnam excitamur; unde si sublatis essent hostes, sublatae simul essent quodammodo palmae & triumphi, quod nostro certe verisset damno. Licet enim multi ex nobis vincantur, nullus tamen nisi qui voluit, nullus nisi sua culpa, nullus ad hoste victus nisi qui hostem vincere noluit. *Quem enim Christus protegit, si ab hoste vincatur, non est victorū virtus sed victi vitium: Vitium voluntarium, vitium ignaviae, vitium perfidia, vitium minime rolandum. Quis enim malit viaci cum possit vincere, tali praesertim in pugna ubi de summa rerum agitur? Ego autem non sum turbatus, et postorem sequens.* Hoc securè dicit cum Propheta qui propositam Veritatem accuratè perpenderit, cuius hæc est aperta ratio, quod in illa pugna qua quis viacitur non tam victoris est virtus quam victi vitium, quando victus erat victore fortior. Verum id quidem quod agebat David, *Varios esse belli eventus; Nec minus certum quod ejus vidit filius Salomon, Non esse velocum cursum, nec fortium bellum, propter eandem scilicet eventuum varietatem; Sed ponamus in hac pugna nullos evenisse casus nisi qui victo faverent potius quam obessent, si quod facile poterat, voluisset oportunitate uti; quis tum manifestè non videat victi culpam & vitium? Quis non vitio Samsonis veritatè quod à muliere eula devictus fuerit? Evagina gladium tuum & percute me, dicebat Abimelech armigero suo, ne forte dicatur quod à femina interfectus sum.* Sic & alius vehementer ejulans; *Vna, inquit, mulier Hebraea fecit confusionem in domo Regis Nabuchodonozor: ecce enim Holofernes jacet in terra, & caput ejus non est in illo.* Tanto scilicet ducebant probo sic in pugna vinci cum victus esset vincente fortior.

I. I. PUNCTUM.

SED quem Christus protegit, quovis est hoste fortior si pugnare velit.

Nam est ipsa Christi virtute fortis, ipsa est Christi fortitudo qua pugnatis quem Christus pugnans protegit: Ipse est Christus pugnans & vincens. Quam laus illic Christus fuit, ait sanctus Cyprianus, quam libens in talibus servitium suū & pugnavit & vicis protector fidei, dans cre-

Et qui pro nobis mortem semel vicit, semper vincit in nobis.

Credisne Christum cunctis hostibus fortio-rem? Cur non te credes æquè fortem, cum in te Christum habeas, cum in te Christus pugnet, cum in te suam Christus contra tuos hostes fortitudinem explicet? Nonne & ipse Christus sic de invicta sua loquebatur fortitudine, quod esset eadem cum suo Patre virtus & potentia quæ vincti omnino non poterat? Audi & mirare ut loquitur! postquam enim dixit de ovibus suis, quod non perirent in aeternum & non rapier eas quinquam de manu mea, cum subdit; *Pater meus quod dedit mihi, majus omnibus est, & nemo potest rapere de manu patris mei, Ego & Pater unum sumus.* Quasi diceret: Ego tam fortis & potens sum, ad protegendas meas oves, quam ipse Deus pater est potens, quia mihi cum illo est una substantia, una fortitudo, una potentia unde sicut de manu Dei nemo quid rapiat, sic neque de manu mea quæ est ipsa Dei manus.

At nonne est eadem prorsus ratio de nobis pugnantibus & de Christo protegente? Non est quidem eadem nobis cum illo qualis est illius cum patre substantia, sed ramen nobis est eadem cum illo virtus ad pugnandum, unde si à manu Christi palmam nemo possit auferre, nec à nostra profectò poterit, cum sit eadem Christi & nostra pugnando manus.

Aut pius desinat esse fortis Christus, aut qui fortis cum illo est non magis desinet quam Christus esse fortis. Imo quod est mirum, licet ipse Christus desinat esse fortis, licet infirmetur & paveat, non ramen is propterea quem Christus protegit, minus erit fortis quam si non esset infirmus Christus; Ipse tum etiam Christo fortior, non tamen alia quam Christi fortitudine, nam cum infirmitate nostra suam Christus mutavit fortitudinem; nostra ille est infirmitate infirmus; Nos autem ejus fortitudine fortes ac potentes. Sic præclare ac fuse sancti Patres qui videri possunt in 2. parte, Fer. 3. Hebdomadæ primæ in Quadragesima. Unde hæc pauca: *Nos in se iranstulit, nos in se suscepit,* inquit S. Augustinus, ubi de infirmitate Christi tractat. Sic & S. Leo; *In nobis Dominus nostro pavore trepidabat, ut susceptionem nostra infirmitati indueret, & nostram inconstantiam suæ virtutis soliditate vestirat.* S. denique Gregorius: *fortis super omnia, apparuit infirmus inter omnia, ut dum nobis ex assumpta infirmitate congrueret, ad permanentem nos suam fortitudinem elevaret.* O quid non possit in nobis

17.

1. Reg. 11.

1. 2. 9.

1. 2. 9.

1. 2. 14.

L. 2. Ep. 6.

Tr. 52. im

10an Ser.

3. de pass.

L. 16. Mor

c. 14.

bis fortitudo Christi, si tantum potest ejus infirmitas?

III. PUNCTUM.

QUÆ ergo Christus protegit si ab hoste vincatur, non est victori virtus sed victi vitium quo scilicet pugnare nolit, nam si pugnare constanter voluisset, tam certò poterat vincere, quàm certè cunctis erat hostibus fortior eum esset ipsa Christi foris fortitudine, cui cedunt & subfunt omnia. Sic Propheta suos ipse provocabat ad versarios, tam certus de victoria quàm de divino certus auxilio; Dominus Deus, inquit, auxiliator meus, ideo non sum confusus, ideo posui faciem meam ut petram durissimam, & scio quoniam non confundar. Juxta est qui justificat me, quis contradicet mihi? Item simul, quis est adversarius meus? accedat ad me, Ecce Dominus Deus auxiliator meus, quis est qui condemnet me? vel nimia scilicet audacia si tali confortatus auxilio non ausim congregari: vel nimia confidentia si tale sperem auxilium quod mihi certò promissum est. Quis est qui non me potius condemnet vel ignavie quod turpiter illis cedam hostibus quos possem cum Christo vincere, si quantum possem, vellem: vel malitia, quod nolim quantum cum Christo possem?

Quid dicēs, quid excusabis? Nam fateri te id nolle, vix audebis: negare verò te id posse, quomodo negare poteris, cum te id negantem tot arguant Scripturæ testimonia, quot divinum pugnantem promittant auxilium? Unde in Proverbis Sapiens: Si dixeris, vires non suppetunt, qui inspector est cordis, ipse int' illigis. & servatorem animæ tuæ nihil fallis: Nihil proptus eorum quæ possis & quæ debeas agere, nihil eorum quæ nolis, vel quæ d' simules, nihil eorum denique omnium quæ voluntariè pecces; atque ita concludit Sapiens, reddet que homini juxta opera sua: Non tantum juxta mala quæ puniat, sed & juxta bona quæ contra illum Judex opponet & inde malitiam ejus arguet, sive quod mala fecerit, sive quod mala quæ fecit excusare ausit, quæ ita non posset evitare. Dic enim impie, dic fraudes quæ virtute bonum fecisti? Tu ne sola virtute, vel Christi simul te adjuvantis? Cur verò non æquè potueris malum evitare, cum te ad illud &

vitandum æquè Christus adjuvaret? Noluisti scilicet, & defectum voluntatis obvelare contentis defectu potestatis; sed salvatorem animæ tuæ nihil fallis, ut quem habere noluisti Salvatorem, Judicem haberes.

Videndum S. Joannes Chrysostomus hom. 4. ad populum Antiochenum, ubi multis probat, nullarum esse naturam tentationum, sed tentatorum inertiam quæ ruinam faciat.

Apertè autem D. Augustinus ad hunc Psalmi 34. versiculum, confundantur & revereantur requirentes animam meam: OSTENDIT hoc Deus in causa viri illius sancti Iob, qui & ipse Diabolus auferendi hac non habet potestatem, nisi cum acciperis à summa potestate. Inviders potius sancto, nunquid nocere potuit? Accusare potuit, damnare nunquid potuit? nunquid valuit aliquid tollere? nunquid vel unguem, nunquid vel capillum lade-re nisi Deo diceret, mitte manum tuam? Quid est, mitte manum tuam? Da potestatem. Accipit. Illi tentavit, ille tentatus est. TENTATVS TAMEN VICIT, TENTATOR VICTVS EST: Deum enim qui diabolo permiseras ut illa tolleret, ille servum suum interitus non deseruerat, & ad ipsum diabolum superandum animam servi sui framentum sibi fecerat. Quantum valet hoc? De homine dico, victus in Paradiso, victor in stercore. Ibi victus est à diabolo per mulierem, hic vicit diabolum & mulierem.

Plura his denique prorsus affinia videri possunt in 3. parte, & etiam 7. Hebdomadæ 7. & decem: ubi hæc Veritates exponuntur.

Qua facilitate vincimur, eadem vincere possumus.

In spirituali pugna fortior est ovis lupo.

Quia scilicet ovis à Pastore Christo consumit lupum procegitur.

FERIA QUINTA.

DE SAPIENTIA ET BONITATE PASTORIS CHRISTI SIMUL JUNCTIS AD CURANDAS SUAS OVES.

Ego sum Pastor bonus, & cognosco meas, & cognoscunt me mea Joan. 10.

VERITAS PRACTICA.

Difficilem quantumvis tui curam, hæc si verba cures, facilem reddent: *Cognovis me meus Pastor, & ego novi eum.*

RATIO EST, Quia difficilem quantumvis tui curam, facilem reddent quæcumque fidem augebunt de Sapiencia & Bonitate tui Pastoris te curantis.

Sed si hæc cures verba probe intelligere & profervidum adhibere curatio, fidem augebunt de Sapiencia & Bonitate tui Pastoris te curantis.

Itaque difficilem quantumvis tui curam, hæc si verba cures, facilem reddent: Ac proinde nunc diligenter curandum est ut probe intelligantur, & suo tempore fideliter profervantur.

I. PUNCTUM.

CUM in malis Pastoribus hoc præsertim argueret Dominus, apud Prophetam Ezechielem: *Quod infirmum fuit non consolidastis, & quod ægrotum non sanastis; quod contractum est non alligastis, & quod abjectum est non reduxistis;* Tum ibidem Ipse promittens se futurum Pastorem, mox addidit: *Quod perierat requiram, & quod abjectam erat reducam, & quod contractum fuerat alligabo, & quod infirmum fuerat, consolidabo, & quod pingue & forte, custodiam, & pascam illas in judicio.* Id est, providere, sapienter, discretè: prout curandis singulis necesse fuerit. Sic se videlicet opponit his Pastoribus qui nec satis boni essent ut vellet, nec satis sapientes ut nosset: suas curare oves: quod & ipsum modò Judæis significat, cum suam simul Bonitatem & Sapienciam his exponit Verbis: *Ego sum Pastor bonus, & cognosco meas, & cognoscunt me mea.* Quod etiam rursus dicit se

bonum, propensam in nos indicat suam voluntatem qua id omne nobis curandis velit quod profuturum cognoverit. Cum autem dicit se suas oves cognoscere, & ab eis cognosci, sic se omnium proficitur scire infirmitatem & singularia quibusvis adhibenda remedia, ut illa tam sapienter adhibeat, quam cuique fuerit opportunum: unde hoc duplex emanabit commodum, Primum quidem ut infirmi perfecte sanentur & integrè: Secundo deinde ut quantumcumque difficilis & acerba sit eorum curatio, ut sæpe accidit, facilem tamen & suavem reddat, si hæc verba sibi curent habere præsentia: familiaria; promptissima: *Cognovis me meus Pastor, & ego novi eum.*

Ratio continetur in his ipsis verbis prout jam inchoata eorum significatio declarabitur fustius in sequenti puncto. Tunc quippe quantumcumque difficilis & acerba sit tui morbi curatio, plane suavis & facilis redditur, si quid menti proponatur quod fidem augeat Bonitatis & Sapiencie tui Pastoris ac medici te infirmum curantis. Sic enim experimur in quotidianis nostris corporum curationibus ut quæ sunt acres & acerba tum mitigentur si medicum inter & infirmum intercedat explorata quædam mutua cognitionis reciprocatio, cum videlicet medicus totum ægitudinis & ægrotantis statum perfecte novit: ac vicissim cum ægrotus medici sapienciam seu scientiam ac singularem in se animi propensionem perfecte habet, tunc quid præscribit ad curationem medicus, nonne illud tanta infirmus docilitate sumet, quanta vicissim erit talis in utroque cognatio? Nonne sic Raphael qui dicitur esse medicina Dei se prius Tobie cognoscendum dedit, non quidem ut Archangelum, sed ut satis fidelem & peritum virum, cui cæcus Tobias confideret, & à quo liberetur pateretur suos liniti felle oculos?

Sic planè ac Christo nobiscum est; sic de nobis cum illo res habet; quanto de illo sentimus excellen-

Osee. 6.

excellentius, tantò quidquid de nobis Ille statuat, minus acie sentimus & molestum: *Quia ipse capit, & sanabit nos*, ait Propheta: *percuties & curabis nos*, quid est, *quia ipse capit?* Nempe quasi diceretur, quod inceperit, ipse perficeret, non est enim ex illis insipientibus qui à cæptis leviter desunt, quia ergo cepit nos velle sanare, sanabit profecto & curabit licet percutiat, nam quod inceperit satis apertè declarat se id velle; quod autem nos curando nos percutit, Divinæ ipsius Sapientiæ quoddam arcanum est, quo novit opportunum morbis applicare remedium.

Iob. 5.

Quod & alibi sic apertè exprimitur, *Quia ipse vulnerat & medetur, percussit & manus eius sanabunt.* Id est, sicut medicus novit talem esse infirmum ut nisi vulneretur, non sanetur; sic infirmus novit talem esse medicum ut nisi vellet me sanare ac nisi sciret me vulnerandum ut saner, non vulneraret, non me percuteret. Hoc est certè de Christo sentire ut par est Christianum, & sic de Christo sentite in pœnis, hoc est pœnas penè non sentire.

II. PUNCTUM,

SED dum in panis proferentur hæc Verba: *Novit me meus Pastor, & ego novi eum*, hoc est ita de Christo sentire, hoc est revocare in mentem quam sit Bonus & Sapiens, hoc est actum fidei de utraque eius virtute producere.

1. Cor. 13.

Nam sic æger profitetur se nosse Christum sicut à Christo est cognitus, non ex æquo quidem quia ex parte tantum cognoscimus. Ille veto nos plenè totos novit; sed ex simili quadam relatione ut quemadmodum Christus novit agrum quàm sit infirmus corpore vel animo, quantis quibusve potissimum egeat remedijs, sic æger novit Christum hoc de se scire, hoc de se nosse, quod dum actu profitetur peinde est ac si diceret, mecum agit Christus sicut agendum est, agit enim sicut novit, nam me non fallit; novit verò quo mecum modo sit agendum, nam nec ipse fallitur. Ergo mecum agit sicut agendum est, id est, tam sapienter & providè quam res omninò postulat; Hoc ego novi, hoc ego me nosse affirmo, hoc me tam firmiter credere profiteor quàm constanter ore pronuntio, *Novit me meus Pastor, & ego novi eum.* Novit quid sit opus factò, novi quod ipse faciat quidquid factò sit opus. Novit me quam parum aut nihil ex me possim; novi quod supra quam possim non me oneret. Novit quousque se vis morbi extendat: novi

quod tantum remedij afferet. Et sicut ille novit quantum sit amaritudinis ad remedium afferendæ, sic ego novi quod non plus inferet quam exigat mali remedium.

Hæc enim omnia multoque plura quæ suggerit sanctus Augustinus comprehendunt illa pauca Verba, *Novit me meus Pastor, & ego novi eum.* Audi sanctum illum Doctorem, vel recole quod jam ex ipso audieris, unde pateat quàm non sit novus & inanis ille discursus qui de tali Pastore ac medico frequentatur: *Disce quàm excelsè, quàm sublimiter de illius æquitate ac Sapientia sit sentiendum Quibus te, inquit, medicamentis cures, ille novit: quibus sectionibus, quibus ustionibus, ille novit. Tu tibi agritudinem comparasti peccando, ille venit non solum fovere, sed & secare & urere. Non vides quanta homines patientur sub medicorum manibus, spem incertam homini promittentium? Sanaberis, dicit medicus, sanaberis si secuerò. Et homo dicit, & homini dicit. Nec qui dicit certus est, nec qui audit; quia ille dicit homini, qui non fecit hominem, & non perficitur scis quid agatur in homine: & tamen ad verba hominis plus nescientis quid agatur in homine credit homo subdit membra ligari se patitur, aut plerumque etiam non ligatus secatur & uritur: & accipit fortè alium paucorum dierum, jam sanatus quando moriatur ignorans, & fortasse dum curatur moritur, & fortasse curari non poterit, Cui autem promisit Deus aliquid & sefellit:*

Quod & repetens in illum Psalmi versum. *Qui sanat omnes infirmitates tuas: sive ut legit, languores tuos: languor est, inquit, sanat & omnes languores tuos. Sanabuntur omnes languores tui, noli timere. Magni sunt, inquit, sed major est medicus, Omnipotenti medico nullus languor insanabilis occurrir, tantum tu curavi te sine, manus eius ne rapillat; novit quid agat Non tantum detuleris cum fevos, sed etiam tolere cum secat. Toleram medicinalem dolorem, futuram cogitans sanitatem. Videte fratres mei in istis languoribus corporis quanta homines tolerant, ut paucos dies virtuti moriantur, & hos paucos dies incertos. Multi enim post tolerantiam maguorum dolorum cum à medicis secarentur, aut inter manus medicorum moriuntur, aut jam sani irruente aliqua agritudine defuncti sunt. Si tã sibi propinquã mortè sperarent, illos immensos dolores non susciperent tolerandos. Tu non toleras ad incertum, qui promissam sanitatem, non potest falli. Fallitur medicus aliquando, & promittit sanitate de corpore humano.*

Quare

Quare fallitur? Quia hoc nō curat quod fecit. Deus fecit corpus tuum, Deus fecit animam tuam: novit quem admodum crearet quod creavit, novit quem admodum reformet quod ipse formavit. Tu tantū sub manibus medici esto: odit enim repellentem manus suas. Non sit hoc in medici hominū manibus. Ligari se volunt homines & secari: datuvi pro incerta sanitate, certum dolorem, magnam mercedem. Deus te quem facit, & corpus curat & gratiā. Ferte ergo manus eius o anima qua benedicti sum, non obliviscens omnes retributiones eius: Sanas enim omnes languores tuos, qui redimet de corruptione vitam tuam.

Nonne hoc ipsum est quod agnoscebat David dum humiliaretur, & dum sic sanaretur à Domino? durum quidem remedium; sed salubre, sed æquiter ordinatum: Cognovi Dominus quia æquitas iudicia tua, & in veritate tua humiliasti me. Quid est in veritate tua, nisi prout me nonis iam humilianda. Hoc est enim verum esse quod tale Deus novit, & quale quid novit Deus, hoc est ita verū prout novit, nec aliter. Unde in proverbii Sapiens: Pondus & cætera iudicia Domini sunt: & opera eius omnes lapides sæculi. Quid quid de unoquoque iudicat & statuit Dominus, id velut appensum est in statera & bilance, ut quantum cuique sit opus, tantum impendatur, & quidquid circa nos operatur Dominus, tam accommodatè, tam iustè, tam æquiter operatur, ac si lapides illos manu gestaret & ad opus adhiberet quibus olim ponderabantur omnia, & in sæculis servabantur.

Vel sic interpretare, sic ad numerum, ad mensuram & pondus revocata sunt omnia quæ nobiscum agi: Dominus, ut tamen sit tota illa lapidea pondera quorum olim erat usus, è sæculis depromerentur, non possent unquam æquius proficere computum quàm fiat ad æquitatem omnia computata. Sunt enim ipsa æquitas, ipsa veritas, ipsa iustitia. Iudicia Domini vera, iustissima in se matipia, non egent ut ab alio iusta demonstrarentur, hoc enim ipso quo quis novit esse iudicia Domini, satis novit esse vera & iusta.

O qui attentius hæc cogitaret, quam longè aliter ac sentiunt homines de pœnis suis, cogitaret!

III. PUNCTUM.

SIC ergo sentiam dum & dicendum quibusvis in difficultatibus, NOVIT ME MEUS PASTOR, ET EGO NOVI EUM: Sic enim quantumcumque difficilem tui curam hæc verba faciem reddent, cum te actu inducent in

eam mentem ut credas & cogites quam sit ille fidelis, quam bonus & suavis qui te curandum suscepit, & qui te curando minime vulneraret nisi te noscet vulnerandū: neque id verò nosset nisi te ita esset; si autē ita est, hic urat, hic feces, ut in aeternum pareat. Nihil tam asperum quod non dulcescat cernenti manum quæ illud asperum porrigit. *Accipi calicem de manu Domini*, dicebat Propheta, & meritò; quid enim de manu illa recuses quæ sola salutem operatur & solis illis operatur mediis quæ novit & iudicat esse aptiora? Quem in sensum beatus Job quantiscumque plagis iam esset vulneratus, graviora tamen pati si Deus vellet, sic postulabat: *Qui cepit, ipse me conterat; solvat manum suam & succidas me*. Et hæc mihi sit consolatio, ut affligens me dolore, non parcat nec contradicam sermonibus Sancti. Hoc est, me divinis iudiciis & flagellis totum subjiciā. Nam, ut ait S. Gregorius, *plerumque ad nos verba Dei non sunt dictorum sonitus, sed effectus operationum*. In eo enim loquitur quod erga nos tacitus operatur. Beatus igitur Job sermonibus Dei contradiceret, si de eius percussione murmuraret, sed quid de percussore suo sentiat, indicat qui quem ferientem tolerat, Sanctum vocat.

Expendens verò accuratius Idem S. Doctor verba illa Jobi, *solvat manum suam*, & quæ sequuntur, opportunè ad rem nostram ostendit tantum abesse ut quotquot rectè sentiunt, pœnas à se avertant, quin potius ne illas avertat Deus, enixè rogant. Cum amorem, inquit, suum Conditor erga nos per verba non exercet, quasi ad feriendam nostram vitia manum ligam tenet, An non affectus sui manum ligaverat cum peccans populo dicebat, iam non irascit tibi, & zelus meus recessit à te. *Solvete ergo manum suam* dicitur cum exercet affectum. Et post pauca: *Hinc est quod sancti viri cum de occulta erga se dispositione suspecti sunt, plerumque ipsa perimescunt, tentari appetunt, flagellari concupiscunt, quatenus incautam mentem suam & dolor erudiat, ne in hac peregrinatione via, hoste ex insidiis erumpente, sua eam deteriori securitas sternat*. Hinc Psalmista ait, *proba me Domine & tenta me*. Hinc iterum dicit, *Ego ad flagella paratus sum*. Quia enim viri sancti mentis sua corruptionis vulnus sine purgatione non esse considerant, libenter se sub manu medici ad sectiones parant, ut aperit vulnere virus peccati si exeat quod sana cute intus occidebat. Timent, ne ultio qua suspenditur, gravior in fine servetur; ferri patientia corruptione desiderant; & dolorem vulvulnere, medicamenta salutis putant.

1er. 25,

Iob. 6.

L. 7. 1007.

c. 8.

R. 10

Et tunc ergo nunc dicitur, Hac mihi sit consolatio ut affligat me dolore, non parcat, ac si aperit diceretur quia id eo hic quibusdam parcat, ut eos in perpetuum feriat, ideo me hic feriat non parcendo, ut in perpetuum parcat. Ex Afflictione enim consolator, quia corruptionis humana puritatem sciens, ad hunc salutem ex vulnere certus reditor.

Nonne sic te consolaris fatius esset, quam te in lamenta & querelas abjicere? Sic enim tranquillè dolens, minus doleres: & majus tibi meritum comparares; cum è contra, perturbatus magis doles & doloris tui minus est meritum.

Bar. 4.

Anima quior esto Ierusalem, exhortatur enim te

qui te nominavit, Circumspice Ierusalem ad orientem, & vide iucunditatem à Deo tibi venientem,

Vide in 2. p. Fer. 5. Hebdom. 2. in Quadragesima, ubi hæc habetur Veritas:

Quo in cælis corona gloriæ sumetur vultu, hoc in terra Calix sumendus est.

Et in 3. parte, Die 26. Julij.

Qui non vult mortificantem Dominum, non vult vivificantem.

F E R I A S E X T A.

DE AMORE CHRISTI PASTORIS TANTI ÆSTIMANTIS OVES SUAS, QUANTI ANIMAM SUAM.

Et animam meam pono pro ovibus meis. Joan. 10.

VERITAS PRACTICA

Qui animam suam pro mea Christus posuit, tanti æstimabilem fecit animam meam, quanti suam.

RATIO EST, Quia qui animam suam pro mea Christus posuit, redemit animam meam pretio sua.

Sed qui redemit animam meam pretio sua, tanti æstimabilem fecit animam meam, quanti suam. Ergo & qui animam suam pro mea Christus posuit; Unde quantum me diligit, & quantum à me diligi debeat, non modo patet: sed quid sit illi, à me diligi patenter demonstratur, nempe ut pro ipso nec animæ meæ parcam, nec minoris eam in praxi faciam, quam ipse fecit, dando suam.

I. P U N C T U M.

NE quid restaret quod à Pastore circa suas oves ad firmissimam earum incoluntatem desiderari posset, uno verbo complexus omnia Dominus: Et animam meam, inquit, pono pro ovibus meis: quasi diceret, Nihil prorsus est quod non libentissimè pro eis faciam, cum vel animam meam

ponam pro ipsis. Tanti videlicet eas facio, tantumque diligo, non amore solum sensibili, sed qui nobilior est amore quem vocant appetiti-vo ut pro ipsis salvandis me exponam, pro ipsarum vita, moriar; pro ipsarum denique anima redimenda, ponam animam meam tamquam petitum & datum redemptionis pretium. O rem certà supra id omne quod admirari possis, admirandam; si præsertim tria hæc considerentur: Primum is qui animam suam ponit: deinde illi pro quibus eam ponit: ac denique modus quare res tota peragitur.

De primo, satis quidem scitur esse Dominum Jesum qui ponit animam suam; sed quis ille sit Dominus Jesus, quantum ad rem spectat de qua hic agitur, non satis ponderatur. Est enim ipse Pastor qui pro grege suo mortem obit, quod quam sit mirum & insuetum quis non videat, cum potius Pastori grex vitam suam debeat. Unde licet solum ut homo spectaretur Christus, sic tamen illum mori pro his qui non nisi per ipsum & pro ipso vivunt, excedit omnem humanum morem. Quis plantat vineam, & de fructu eius non edit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat? At vero non solum homo est ille Pastor, sed simul est Deus; Quantum quantus est Deus: o cæli obstupescite, tantus ille est qui humanam & mortalem accepit vitam quam

Phil. 2. quam pro suo grege poneret. Qui cū in forma Dei
esset, non rapinam arbitratus est esse: se aequalē Deo,
sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens.
Denique, quod stupore solem obtenebrat, quod
terrore terram concutit universam, & quod pec-
tras horrore scindit, Deus est offensus qui se of-
fendentium culpam suo expiat sanguine; qui si-
bi debentibus omnia debitorem omnium se
constituit, qui pro his ipsis animam suam offert
Lm. 5. à quibus eius aufertur anima! Vix enim pro iusto
quis moritur; nam pro bono forsitan quis audeat
mori: commendat autem Charitatem suam Deus
in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus,
sciendum tempus, Christus mortuus est.

Sed quod secundum est expendendum, in illis
pro quibus Deus moritur, non illi solum sunt
qui iam peccarant, quod certè multum est, sed
quod est amplius, illi sunt qui curam etiam audie-
runt tam profusam in se Dei bonitatem ut pro i-
psis mori voluerit, tam parum illi tamen move-
antur ut si quid gravius pro Redemptore suo sit
tolerandum, respiciant, nec alia recipere dile-
ctiois monumenta reddant, quam in quibus non
laborant. O prodigium ingratitude! O pro-
fusionem divini sanguinis pro tam ingratis cor-
dibus, quæ si amare nesciebant, redamare nolunt.
Sed non hic sistit eorum ingratitude, non enim
solum non amant se amantem Deum, sed ipsum
& oderunt & insequuntur suis peccatis tam li-
berè ac effusè quàm si de illis morte sua nil esset
meritus. *Populus, qui ad iracundiam provocat
me, ante faciem meam semper!*

Adde vero ad eumulum vel humanæ malitiæ
vel divinæ bonitatis explendum: non tantum à
peccatis propterea non deterentur homines, sed
propterea magis ad peccandum provocantur,
quod tam bonum habeant Dominū qui pro ip-
sis est mortuus, & qui tam facile ac libenter ipso-
rum peccata condonabit, quam facilis olim fuit
ad ipsa redimenda. *Etenim quia non profertur ei-
iò contra malos sententia, absque timore ullo, filij
hominum perpetrant mala.* Itane peccator divina
bonitate abuteris? Itane divina Bonitas tui suf-
fert abusum & contemptum? An oculos noster,
nequam esse debuit, quia tu bonus es? An sic bo-
nus esse voluisti, cum oculus noster ita nequam
futurus esset?

At quod de modo positæ à Christo animæ
superest dicere, superat omnem dicendi modum;
cum nec ullus fuerit crudelitatis exhibendæ mo-
dus qui ad eius tollendam animam non sit adhi-
bitus, Certè quando in vita sua Theandrica sive
Hayneusue Paris quarta,

divina humana quam vivebat Christus, voluit
set tantum in nostri gratiam aliquot annos aut
mensures, aut dies, aut horas, aut vel unum mo-
mentum ponere, satis erat ut animam suam pro
nobis ponere diceretur: sed totam ipsam posuit
vitam, nec ullum vitæ momentum fuit quod
non pro nobis posuerit. Bene habet, quando qui-
dem ita nobis bene voluisti: Jam ergo vive sic
nobis vivens, & in æternum vive; nec talis vita
morte ulla concludatur. Non ita, inquit Viven-
tis bonitas, sed mori me oportet, nec aliter vitam
sumpsi quàm ut illam morte profunderem. O
mors! poterisne talem absorbere vitam! Sed
cum sint varia moriendi genera, genus saltem
hujus divinæ mortis eligatur facilius, suavius &
gloriosius quod possit elegi! Tantum id verò
absuit, quin quod humano & diabolico exco-
gitari potuit ingenio difficilior, inhumanior,
ignominiosior, totum id eius mortis genus fuit.

Tertio quidem post die resurrexit, & vitam
resumpsit gloriosam, impassibilem, immorta-
lem; *Et mors ei ultra non dominabitur:* sed an
ille ultra nobis suam desinet dare vitam? Non
desinet, non cessabit umquam & semper dicit,
animam meam pono pro vobis meū. Conveni-
runt simul Divina Sapientia, Bonitas, & Poten-
tia ut invenirent modum immortalis illius vitæ
nobis etiam nunc communicandæ. Quoties
nempe sacra offertur Hostia, vel quoties ritè re-
cipitur, tunc illa toties ubique, semper & omni-
bus se totam vitam communicat, se totam beata
illa Christi animam nostræ se immiscet & infun-
dit animæ, ut illius vita nobis & illi sit una vita.

O divinam Pastoris nostri Potentiam! O divi-
nam Bonitatem! Sed parcat mihi Sapientia si ab
illa quæ sivero, satisne prospexerit futuris inde
malis eventibus? Satisne præ vident futuros ex fi-
delibus infideles & impios qui vel negarēt hanc
potentiam, vel tantam irriderent bonitatem, vel
ipsam etiam probris, sanais, & telis configerent
sacratam Hostiam? Prævisa, prævisa sunt, respon-
det Sapientia, quæ tu commemoras, nihilque
fuit, aut quidquam futurum usquam est tana-
blasphemum & impium quod non præsens esset
cum de illa danda vita deliberatum est. Manife-
stata erat divina mundo Bonitas, patefaciendus
amor quo Deus diligit animam; procedat licet
contra quævis humana impietas vel diabolicus
furor, nil contra profus efficient, quando qui-
dem tantò inde major apparebit divina Bonitas
& divina dilectio, quanto contra humana impie-
tas vel diabolicus furor defævient. Audisne ani-
ma,

ma, nec tota raperis à te ipsa in tantam Bonitatem!
Quia verò vera Praxis reciprocae dilectionis inquitur, sic illam Bonitatem admirare ut inde ad propositam Veritatem facilius devolvaris, hic est enim totius Bonitatis considerata fructus præcipuus, ut cognoscas quanti animam tuam æstimare, & dicas sic eam æstimare, nihil prius omittendo quod ad eius perfectionem spectat, cultum & operam, Nil poterat autem bonus Pastor appetitus dicere vel facere quo indicaret quanti animam tuam faciat, quam dicendo se ponere animam pro tua suam. Sic enim vel majoris vel tanti profectio æstimabilem facit animam tuam, quanti suam.

Nam quo veriori modo suam pro te ponit animam, hoc ipso tuam redimit pretio suæ datione nempe per mortem, mortem autem Crucis. Nonne te ab illo redemptum confiteris? Nonne illum Redemptorem esse tuum profiteris? Nonne illius sanguinis & totius profusa vitæ pretio, tota hæc emptio perfecta est? Nonne ex scripturis id toties audivisti: *Empti estis pretio magno, VNS Deus, unus & mediator Dei & hominum homo Christus Jesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus. NON corruptibilibus auro vel argento redempti estis, sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi, & incontaminati. Quod omnes in celo sancti sic agnoscunt, ut hoc uno præcipue Redemptori suo bene precantur, quia occisus est, & redemisti nos Deo in sanguine tuo, ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione, & fecisti nos Deo nostro regnum.*

1. Cor. 6.

1. Tim. 2.

1. Pet. 1.

Apos. 5.

Certe nullus est populus, nulla tribus, nulla lingua, vel natio, quæ non ab illo redempta fuerit, cum semetipsum pro cunctis dederit. Sed illi verò, quos inter, te agnosce, magis redempti sunt qui vel plura peccarunt vel plures acceperunt gratias quibus à peccatis desistant, & saluti commodius vacent.

II. PUNCTUM.

ET verò sic redimisse animam tuam pretio suæ, nihil aliud est quam tanti æstimabilem fecisse animam tuam, quanti suam.

Quando enim emptor & intelligens rei quam emit æstimator, pretium dedit pro re illa sibi comparanda, quis æstimare dubitet tanti rem emptam, ab illo æstimari emptore, quantum est pretium quod pro illa dedit? Cur enim tantum dedisset si rem tanti non æstimasset: cum præcipue supponatur esse emptor intelligens & sapiens, quod certe dubitari non potest de Christo Domino Redemptore,

Nonne sic Evangelicus ille mercator qui omnia sua dedit ut quæsitam & inventam emerget margaritam, manifestè demonstravit se tanti margaritam facere quanti sua omnia quæ pro ipsa distinxit? Nonne sic Dominus qui parabolam illam retulit hoc intendebat ut tanti ostenderemus nos æstimare virtutem vel perfectionem vel salutem, quanti cætera omnia quæ daretur ad salutem consequendam? Nonne sic Apostolus quanti Christum Dominum faceret, indicabat eum diceret se pretiosa quæque arbitrarè velut stercora, id est, funditus execrari ut Christum sic lucrifaceret, quia sic cæterarum execratione rerum tantò ditior lucrifit Christus, quanti est rerum execratio vel intimior vel generalior.

Matth. 13.

Phil. 2.

Cur ita ergo non diceretur Christus tanti animam æstimare nostram quanti suam, cum suæ pretio animæ nostram emit? An quia nimis bonus est, an quia nimis nostri amans, an quia nimis prodigus vitæ suæ? Sed an propter ea desinit esse sapiens? an propterea desinit sapienter fecisse quod fecit? Quis audeat de illo dicere in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ reconditi, qui s hoc audeat de illo pronuntiare mysterio quod excellenter dicitur d. vitæ mysterium Sapientiæ? Sicut itaque nullus ambigendi est locus de perfecta illius sapientiæ, sic neque de illa emptio, sic neque de illa æstimatione, sic neque de illa quam fecit animæ suæ cum nostra, ut dictum est, æqualitate pretij?

Sic præla. e. & apud S. Augustinum in illum Psalms verum qui redemptus de interitu, vel ut ipse legit, de corruptione vitæ tuam? *IA MI securus estis*, inquit: *Initus est bona fidei contractus: nemo fallit redemptorem suum, nemo circumvenit nemo promittit. Egit hoc commercium, iam pretium solvit, sanguinem sudis, sanguinem, inquam, suavit unicus Filius Dei pro nobis, O anima erige te, TANTI VALES.*

Ps. 104.

III. PUNCTUM.

PATET igitur evidenter quod dixit & quod fecit bonus ille Pastor, qui dum animam suam pro mea posuit, tanti æstimabilem fecit animam meam quanti suam: sic enim ponendo animam suam, meam emit pretio suæ, meam autem emendo animam, pretio suæ, perinde prorsus est ac tanti meam æstimare animam quanti suam, cum ex communi hominum melius sententiam sensu quælibet rerum emptio sit eam æstimatio, & tanta prorsus æstimatio, quanta est emptio, nisi forte etiam dici possit, plus æstimari

105

res emptas quam earum pretium, cum pretium datur pro rebus, quod cerè non daretur nisi res pluris quam quod datur æstimarentur.

Elbr. 11.

Sic de Moysè dicitur quod *maiores divitiarum æstimavit thesauro Ægyptiorum, improprium Christi*. Quia videlicet regno Ægypti prætulit Christum. Quo quidem factò Moyses manifestè patefecit quanti Christum Dominum faceret, cum tale regnum Christo postponeret. Sed tamen quid Ægyptus, quid terrarum orbis, quid vel ipsa rerum omnium universitas comparata Christo? Unde si quid ex illa rerum universitate pro Christo reliquisset, multum est ad eam indicandam quam quis de Christo mentem & æstimationem habeat? quale illud, amabo te, quale illud esse debet indicium & argumentum æstimationis à Christo animæ nostræ, cum pro nostra posuit animam suam, quæ infinito dignitatis intervallo nostram exuperat? Quam dabit homo communicationem pro anima, jam non sua solum sed pro ipsa Christi anima quam pro sua redimenda datam esse agnosceret in pretium?

Inc. 3. ep. ad Rom.

Tu Christe Jesu, quid vidisti tam carum & pretiosum in hominis anima præsertim peccatrice ut pro illa Tuam dares? Responsum accepisse videtur sanctus Augustinus, qui ait Dominum vidisse non quod esset facturum erat, non quod in se fecerat anima malum, sed quod Ipse in illa facturus erat bonum: sicut in sylva faber aut sculptor videt lignum tortuosum & male quidem compactum & formatum, sed benè ac commodè secundum artem suam efformandum: videt quippe se ex illo insignem Petri vel Pauli vel quem velit alterius Sancti formare posse imaginem, unde lignum illud amat, & tanti æstimat quanti ex illo futuram videt imaginem æst. mandam. Sic Christus Dominus vidit in anima quid per gratiam fieri poterat, vidit ipsos, Petrū, Paulum & quoslibet futuros sanctos ad divinam ipsam imaginem in melius reformandos: *Vidit maxima illa & pretiosa qua per ipsum nobis donata sunt, ut per hæc efficiamur Divina consortes natura*, sicut ait princeps Apostolorum Petrus. Ex quibus anima donis & gratiis, unde maxima Dei Gloria refulgeret, tam cara fuit & pretiosa in oculis Domini, ut quandoquidem redimenda erat, non alio poterat redimi pretio quam ipso Christi Sanguine, quam ipsa data in mortem Christi Anima; Nil profus aliud in humanis æquivalere poterat:

1. Pet. 1.

Ep. 125.

Vendere nos potuimus, inquit sanctus Augustinus, redimere nos non possumus, vendidimus nos

*confessione peccati, redimimur in fide justitia. Sanguis enim innocens datus est nobis ut red. mereamur, A peccato scilicet ad gratiam; à servitute Diaboli ad libertatem filiorum Dei; ab inferorum suppliciiis ad sempiternam Cæli beatitudinem. Talis à summo malo ad summum bonum redemptio fieri non poterat, nisi summo etiam tradito pretio: Tradi debuit quidquid tradi poterat, Et hoc unum erat. Sanguis innocens Christi fusus, sanctissima Christi anima per mortem data. Hoc uno talis redemptio transigi poterat, acque hoc unum ita datum est totum, nihil ut profus superfuerit quod vel exigi vel dari posset. *Conscidisti faccum meum, inquit Patri filius Redemptor hominum, ut sanctus Augustinus interpretatur, his valde memorandis Verbis: Non tibi vilescat quod ait faccum meum, Ibi erat inclusum pretium tuum: Erasmus ad faccum illud. In passione conscidisti est. Quomodo Patri dicatur vis audire, conscidisti faccum meum! Quia proprio filii non peperit sed pro nobis omnibus tradidit illam. Fecit enim per Iudeos noscetes unde redimerentur scientes & confundarentur negantes, Nesciunt enim quid boni nobis operati sunt malo suo, suspensus est faccus, & quasi latatus est impius. Conscidit faccum lancea persecutor, & sudit pretium nostrum Redemptor. Quasi diceret, si, ut ex confesso facco tota quæ in eo continebatur pecunia profunditur, sic in cruce confessus Christus totum quod continebat, effudit salutis nostræ pretium.**

Pf. 29.

Serm. 256.

de temp.

O verè pretiosam salutem, o verè pretiosam mihi deinceps habendam animam meam quæ tali redempta pretio non potest negligi nisi simul hoc pretium, nisi simul redemptio, nisi simul Redemptor negligantur? Fieri ne posset, anima mea, ut si tali te sumptu redemptam credas te rursus tam vili pretio quale est cupiditatis oblectamentum, te rursus vendas: *Vnusquisque peccando videlicet, ut ait S. Augustinus, Diabolo animam suam vendit, accepto tanquam pretio, dulcedine temporalis voluptatis. Tu te ita vilificas quam in Christus magnificet! o impietatis prodigium! Pergendum ultra longius in tali concitando affectu cum gratia, acque idcirco videri potest in 2. parte, Feria 6, quæ Paratice dicitur, ad secundam quæ ibi proponitur Veritatem: Et Dominica 2. post Pascha, ubi hæc declaratur.*

1. Ep. ad Rom.

Nihil æstimatione speculativâ pretiosius anima nostra: sed practicâ, nihil vilius,

In Ps. 95.

Ne verò te persuaderi sinas quod quidam ajunt ex sancto Augustino, non omnes esse redemptos, nec te forte ex illis unum esse: audi quàm ille sanctus Doctor contrà sentiat; audi quàm acriter in sui temporis hæreticos ita garrientes invehatur: audi quàm aptè vel ex tanto quod dedit Christus pretio concludat, universum terra um orbem, id est, universos esse redemptos. *Venit Redemptor, & dedit pretium, sudavit sanguinem suum, emit orbem terrarum. Quæritis quid emerit; Videte quid dederit & invenite quid emerit. Sanguis Christi pretiū est. Tanti quid valet? Quid nisi totus orbis? Quid nisi omnes gentes? Valde ingrati sunt pretio suo aut multum superbi sunt qui dicunt aut illud tam parvum esse, ut solos Aþyros emerit, aut se tam magnos esse pro quibus solū illud sit datum? Non ergo exultent, non superbiant: Pro toto dedit quantum dedit. Novit quid emerit, quia novit quanti emerit & quanti dederit.*

Non est igitur hoc timendum, ne sis redemptus: sed ne te perdas redemptum, & ne à tuo longius Redemptore discedas. *Perditio tua Israel, tantummodo in me auxilium tuum, IVSTVS autem metus ex fide vivit: quod si subtraxerit se, non placebit anima mea. Nos autem non sumus subtractionis filij in perditionem, sed fidei in acquisitionem anima. Id est, tales esse non debemus qui nos à Christo subtrahamus dubitantes ne quid ab illo desit, unde perditio timenda esset, sed plenè credentes & confidentes Ipsi numquam nobis defuturo, videamus & id solum cogitemus ne nobis ipsi desimus, & ne ullam acquirendæ salutis animæ prætermittamus occasionem. Vide in 3. parte, Dominica 6.*

Non quod times, timendum est, ne desit tibi Deus, sed ne tu desis Deo.

S A B B A T O.

DE FIDELITATE ANIMÆ IN AVDIENDA PASTORIS VOCE.

Oves meæ vocem meam audiunt. Joan. 10.

VERITAS PRACTICA.

Sicut Imaginem aut Faciem Christi, sic eius Vocem fidelis anima reveretur.

RATIO EST, Quia idcirco imaginem Christi fidelis anima reveretur, quod sit eius representatio.

Sed vox Christi, quadam est representatio. Ergo sicut eius Imaginem sic eius Vocem fidelis anima reveretur, non modo ad cultum quandam religiosum, sed ad obedientiam & ad omnium Virtutum praxim quam Pastor inspirabit.

I. PUNCTUM.

ET alias oves habeo, inquit bonus Pastor, qua non sunt ex hoc ovili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ovile, & unus Pastor, Tum illud de voce sua audienda paulò post re-

prensens: Oves meæ, inquit, vocem meam audiunt, & ego cognosco eas & sequuntur me, & ego vitam æternam do eis, & non peribunt in æternum: Dum videlicet fidelis sint in illa voce audienda & servanda. Quod ut fiat religiosius, multæ possunt proponi Veritates quarum Primahæc est, Quod sicut faciem aut imaginem Christi Domini reveremur, sic ipsam eius vocem: non modo qua ab ore eius sensibilibiter profertur, sed qua jam olim ab illo prolata est, & in sacris continetur Evangelis, vel qua in imo cordis auditur, aut qua à Superioribus declaratur, aut quo denique modo innotescat. Quia eadem est ratio vocis & imaginis Christi quantum ad cultum & venerationem suo utriusque modo exhibendam. Quanam porò est illa ratio? Cur imaginem Christi reveremur? Quia scilicet eius est representatio, cui proinde tantum religiosæ venerationis debetur, quantum ipsi Christo. Sic sanctus Basilius: Rex dicitur regis imago, non autem duo reges. Neque enim potestas scinditur, neque gloria dividitur. Quemadmodum autem principatus ac potestas nobis dominant

nans una est, sic & glorificatio quam illi deferimus una est non multa. Itaque imaginis honor ad exemplar primum refertur.

Quæ sancti Patris verba sic sanctus Joannes Damascenus Commendat; Nam, ut inquit Deser & magnus in Divinis Basilus, imaginis honor ad Exemplaris transferitur honorem. Exemplar autem est quod imaginem efformat, & ex quo, quod deducitur, fit. Hos autem duos Patres nominatim citat & sequitur D. Thomas, expresse docens eodem cultu imaginem Christi quo ipse Christus colitur, esse colendam, sicque rem totam explicat: Duplex est motus animæ in imaginem, Vnus quidem in ipsam imaginem, secundum quod res quædam est: alius autem in imaginem secundum quod est imago alterius. Et inter hos duos motus est hæc differentia, quod primus motus quo quis movetur in imaginem, ut est res quædam, est alius à motu qui est in rem quæ scilicet representatur: Secundus autem motus qui est in imaginem in quantum est imago, est unus & idem cum illo qui est in rem representatam. Sic ergo dicendum est quod imagini Christi, in quantum est res quædam, puta lignum sculptum, vel pictum, nulla reverentia exhibetur, quia reverentia non nisi rationali creatura debetur Relinquitur ergo quod exhibetur esse reverentia, solum in quantum est imago, & si sequitur quod eadem reverentia exhibetur imaginem Christi & ipsi Christo.

Addit verò in responsionibus ad objecta: non propterea tanto homini qui est imago quædam Dei, parem adorationem exhiberi cultum ac ipsi Deo; Nam possat esse, inquit, erroris occasio, ut scilicet motus ad rationem sisteret in homine in quantum est res quædam, & non referretur in Deum, cujus est imago. Quod non potest contingere de imagine sculpta vel picta in materia sensibili.

De hac porro relatione Imaginis ad suum primum exemplar sic ante hos omnes præclare scripsit magnus ille Athanasius, qui se pro domo Domini murum oppoluit contra insectantes Arianos. In imagine, regis species & forma apparet: & in rege, imaginis species: sine enim omni dissimilitudine vultus regis in imagine expressus est, ut qui videt imaginem videat in ea regem, & vicissim qui regem intuetur, agnoscat illum ipsum eundem esse qui in imagine representatur. Caterum quia in ambobus nulla est dissimilitudo, si quis post conspectam imaginem velit regem videre, huic ad eundem modum ita imago iure loqueretur: Ego & rex unum sumus: ego enim in illo sum, & ille in me: & quod in me animadversum, id quoque in eo animad-

versum, & quod videri in illo, videri & in me. Nonne id credis? nonne id profiteris? nonne id contra quoslibet impugnantes tuereris?

II. PUNCTUM.

SED vox Christi sic quadam est ejus representatio.

Non vox simpliciter sonans sive ut sonus est, sed vox significans, vox verbis expressa, & verba per vocem edita, Verba de quibus ipse dicebat Dominus: Verba quæ ego locutus sum vobis, Ioan. 6. spiritus & vita sunt. Hæc inquam verba, vox ejus est, & vox cum representans quodammodo sicut ipse Filius dicitur Verbum Patris quia est ejus imago, & quia verbum imago quædam est & representatio personæ cujus est verbum: nonne quando loquentem audis, etiam si non sit præsens, vel quando absens tibi sua scribit animi sententia, nonne tibi videris illum videre quasi præsentem? Quid illius sermo scriptus nisi significatio mentis ipsius, nisi illud ipsum quod in mente habet & quod tibi per sermonem ita communicat, ut ipsa communicatio sit quædam ejus similitudo & representatio? Nam quod ille cogitat, quod sentit, & quod sapit, totum illud profusum est in illum sermonem quem ad te dirigit, unde fit ut ille ipsius sermo sit illius sensus, illius sapientia, illius animus atque uno verbo, ille ipse expressus & representatus, longè verius quam per imaginem, quæ tantum corpus exprimit, sermo autem animi & ejus arcana, quæ solo revelantur sermone palam prolato vel particulatim scripto.

Sic sanctus Basilus ex epistola quam accepit à familiari suo sancto Gregorio Nazianzeno scribit se eum cognovisse, sicut ex filiorum vultu parentes cognoscuntur, quia videlicet sermo est character quidam Ingenij & internæ mentis ut diximus. Quæ si vera sunt de nobis quanto magis de Deo & de Christo Domino, qui suis seipsum verbis longè magis communicare & representare potest quàm nos nostris? Cum enim nihil sit Dei quod non sit Deus, hinc omne Dei Verbum dici potest Divinum aliquid cum & ipsi ad quos sit Dei sermo dicantur. Dis, ipso probante Christo.

Sed quid expressius ad rem nostram quàm quod scribit Apostolus ad Hebræos: Vivus est sermo Dei & efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens usque ad divisionem animæ ac spirituum, compagum quoque ac medullarum, &

discretor cogitationum atque intentionum cordis: quæ certè admiranda effecta, & quæ plura ibi refert Apostolus soli Christo seu Deo conveniunt & tamen illa sermoni ejus attribuit, quasi diceret, Christus & sermo ejus unum & idem sunt. Sic quando dicitur in Evangelio, quotquot eum receperunt, filios Dei fecit, non de hospitio, inquit sanctus Augustinus sed de auditu debet intelligi quotquot eum receperunt, vel non receperunt Evangelium, tot Christum recepisse vel non recepisse dicendi sunt, quo etiam sensu dicitur quod nati sumus non ex semine corruptibili, ut ait S. Petrus, sed incorruptibili per verbum Dei vivi & permanentis in aeternum, hoc est verbum quod Evangelizatum est in vos. Unde apertè patet quod vox seu verbum Christi sit ejus quædam representatio, cum sit ipsa ejus virtus, ipsa ejus sapientia, ipsa bonitas & penè quidquid est: Unde verè beati sunt qui audiunt verbum illud & faciunt.

Ioan. 3.

1. Pet. 1.

Luc. 11.

III. PUNCTUM.

SIC igitur Vocem seu Verba Christi sicut ejus Imaginem fidelis anima reveretur, quia sicut in imagine præsentat exteriori Christi faciem, ita ejus verbum, interiori exhibet: ac proinde si propter representationem, imago Christi colitur, non minus debet coli ejus verbum quod æquè illum nobis representat: Sic in Canticis non minus delectatur vox Sponsi quam ejus facies: nam ubi dictum est, ostende mihi faciem tuam, statim additur, sonus vocis tuæ in auribus meis: Vox enim tua dulcis, & facies tua decora, quasi diceret sponsa cujus hæc verba magis quam sponsi esse affirmat S. Gregorius Nyssenus & alii apud Tironum Interpretem si fieri posset dilecte mi, ut te simul viderem & audirem, per gratiam mihi valde foret: quod si tamen unum negatur, ac saltem concedatur alterum: si te videre non possim, saltem te audiam, ut sic vox tua tuam suppleat faciem, & te quocumque modo præsentem habeam.

Noverat enim sponsa noverat hunc divinæ modum præsentia per vocem Dei, non minus esse celebrem & frequentem quàm per ejus faciem. Sic enim dum prius Moyli Deus apparuit in monte Horeb, visus est quidem ardere rubus, sed tantum absit ut quid de Deo Moytes viderit quia potius de illo expresse dicitur: Abscondit Moyses faciem suam, non enim audebat aspiciere contra Deum. Quo igitur illi modo Deus appa-

Exodi 3.

rui nisi per vocem? Sicut cum in eodem ipso monte, sed multò post tempore Deus apparuit Heliae non in facie sed in voce, non visus sed auditus. Et ecce, inquit Scriptura, vox ad eum.

3. Reg. 19.

Quod luculentius etiam patet in illa omnium celeberrima Dei ad eunctorum populum apparitione facta, cum eilegem digito suo scriptam in duabus tabulis tradidit. An per faciem apparuisse Deus dicitur, an per vocem? Audi Moysem de re tota ut expresse populum postea monuit: Vocem, inquit, verborum ejus audistis, & formam personæ non vidistis. Quasi aperta voce diceret, sic apparuit vobis Deus per vocem suam sicut per faciem, quia vox scilicet non minus personam representat quàm facies, nec minorem à nobis exigit cultum Deus auditus quàm visus.

Deut. 5.

Itane verò id tibi persuasum in praxi habes? Itane verba Christi, sicut si præsens ipse adesset, veneraris? An velles vel ejus imaginem sic proterere sicut verba ejus à te proteruntur cum negliguntur, cum effectum nullum in te habent, cum opposita mundi verba plus in te valeant? Qui spernit me, inquit ipse Dominus, & non accipit Verba mea, habet qui judicabit eum. Sermo qui in locutus sum, ille judicabit eum. Mira certè est sententia Divi Augustini afferentis nihil minus esse verbum Christi quàm ejus corpus, nec minori poena dignum esse qui Verbum Christi negligenter audierit quàm qui corpus Christi sua negligentia in terram cadere permisit. Sunt ejus Verba quæ plura referuntur in 3. parte, Ferra 2. Hebdomada ubi exponitur Parabolæ feminis seminati in terram quadruplicem. De qua item Parabolæ & per verbo Christi fufius in 2. parte, Dominica Sexagesimæ.

Ira. 9. in quibusd.

Ioan. 11.

Quæ ut firmius corroborentur, addi posset & exornari ditius hæc Veritas.

Semel locutum esse Christum, fidelis factis est animæ ut Vocem ejus semper audiat & sequatur.

Ratio est, quia fidelis anima satius est ad Christi sui vocem audiendam & sequendam, si semel ejus voluntatem & propositionem intelligat. Quid enim aliud opus, cum non aliter eum sequatur anima quàm quod intelligat ipsum velle, nec aliter ipse loquatur quàm ut declaret animæ quid ab ipsa velit? Indica mihi quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie. Quid

Canti.

Quid scilicet à me velis, & quò me ire jubeas.

Sed semel locutus esse Christum satis est ad indicandum quid velis; Semel olim dixisse Christum dum inter homines agebat, Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me: satis est ad indicandum unicuique fidelium unoquoque loco & tempore, quòd ab ipso velit hanc abnegationem sui & quotidianam suæ Crucis tolerantiam. Sicut enim suis discipulis tum dixisse sufficit ut nobis etiam dictum putemus, sic semel dixisse satis est ut semper nobis dictum putemus, seu potius ut semper ita præstandum quòd semel dictum est, cogitemus. Nec dubitare debemus, inquit sanctus Leo, hanc vocem non solum ad discipulos Christi, sed ad cunctos fideles, totamque Ecclesiam pertinere, quæ salutem suam in eis qui aderant, non verbaliter audiebant. Sicut ergo totius est corporis eis vivere, sic totius est temporis crucem ferre, quæ meritò ferri unicuique suadetur quia propriis moluitur quæ mensura ab unoquoque toleratur. Primum nomen est persecutionis, sed non una causa est certaminis, & plus plerumque periculi est in insidiatore occulto, quam in hosti manifesto. Quali diceret, sicut insidiator ille occultus nunquam nos cessat persequi, sic nunquam à resistendo cessandum est, & sic semper pugnando crux est ferenda. Sic enim nos sibi tam præsentem Christum habebat cum hæc diceret, quam quos habebat præ oculis: & nobis ut prodesse ad singula quæque momenta non minus intendebat, quam quibus loquebatur; cur non igitur similiter illum nobis præsentem exhibeamus, cum expresse propterea nobis sit dictum: *Vobis ministrabant ea quæ nunc nuntiata sunt vobis per evangelizatos verunt vobis?*

Denique quòd rem totam concludit, sic est authenticè dictum in libro Job, *Semel loquitur Deus, & secundo id ipsum non repetit*, quali non sufficit quòd semel locutus est in Scriptura quæ ipse ejus loquitur, inquit ibi S. Gregorius, *causam nostram singuli si requirimus, invenimus: nec opus est ut in eo quòd specialiter tolerat, responderi sibi. De vna voce specialiter querat. Ibi enim nobis omnibus in eo quòd specialiter patimur, communiter respondetur. Ibi vna præcedentium sit forma*

sequentium. Ibi videlicet invenimus quòd Paulus carnem suam infirmitate tentatus audivit, sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur. Quòd idcirco illi in infirmitate propria dictum est ne sigillatim nobis omnibus diceretur. In Scriptura igitur sacra vocem Dei afflicto Paulo audivimus, ne cum fortasse affligimur, singuli audire eam privata consolatione gitareremus: quia semel loquitur Deus, & id ipsum secundo non repetit, quia in Scriptura sacra quicquid potest singulis evenire, comprehendit, atque in illa per exempla præcedentium etiam vitam sequentium informare curavit.

Tum verò ibidem pergens sanctus Doctor verba illa explicare de Divino verbo quòd semel loquitur Deus, unigenitum semper gignens filium: copiosam subministrat materiam id ipsum transferendi ad propositam Veritatem ob analogiam multiplicem quæ in utroque Verbo & intra genito, & extra prolato convent, Unde tandem concludatur quòd sicut ad fidem nobis est latis, vel semel audivisse quæ sunt credenda ut credantur, sic planè ad charitatem ut quæ agenda sunt, fiant. Quòd fusè declaratur in 2. parte, Feria 4. Hebd. 4. post Pascha. Videri etiam debet in eadem parte, Feria 3. Sexages.

Quòd Christus semel suis, hoc in omni semper casu tibi dicit, *Non turbetur cor tuum.*

Quæ item de non differendo, passim in singulis partibus. Ac denique cum sit proprius hic character ovium Christi, *Vocem ejus audire*; Quam sint paucæ oves quæ illam audiant, quam sint pauci qui salventur, quam sint pauci qui Christo credant: Vide in 2. parte, in Septuag. Et in 3. In Transfiguratione Domini. Nec non in appendice ad Missiones, de præjudiciis salutis oppositis, capite 4. & sequentibus.

DOMI-